

**6TH INTERNATIONAL
ISTANBUL SCIENTIFIC
RESEARCH CONGRESS
PROCEEDINGS BOOK**

ISBN: 978-605-74191-8-7

**EDITORS
DR. ÖZERK YAVUZ
VUGAR QAHRAMANOV
TUBA FIRAT**

Participation from Turkey, United States, Austria, Spain,
Lithuania, China, Kazakhstan, Ukraine, North Macedonia,
Pakistan, India, Algeria, Nigeria, Ethiopia, Libya, Namibia,
South Africa, Albania, Oman, Morocco, Qatar, Zimbabwe,
Kosovo.

6TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS PROCEEDINGS BOOK

ISBN: 978-605-74191-8-7

OCTOBER 30-31, 2021

(ONLINE & FACE TO FACE PARTICIPATION)

ISCYA YAYINEVİ®
ISCYA PUBLISHING HOUSE 2021©
TURKEY, USA
TR: +90543 671 0123 USA: +1 518 629 5640

EDITORS
ÖZERK YAVUZ
VUGAR QAHRAMANOV
TUBA FIRAT

**6. INTERNATIONAL ISTANBUL
SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS**

**OCTOBER 30-31, 2021,
ONLINE PARTICIPATION**

**CONGRESS PROCEEDINGS
BOOK**

Editors

**ÖZERK YAVUZ
VUGAR QAHRAMANOV
TUBA FIRAT**

ISCYA YAYINEVi®

TURKEY, USA

TR: +90543 671 0123 USA: +1 518 629 5640

internationalistanbulcongress@gmail.com

<https://www.internationalistanbulcongress.com/>

All rights reserved

ISCYA YAYINEVi®

ISCYA PUBLISHING HOUSE 2021©

Publishing Date: 12.11.2021

ISBN: 978-605-74191-8-7

CONGRESS ID

CONGRESS NAME

6. INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH
CONGRESS

DATE AND VENUE

OCTOBER 30-31, 2021

ONLINE PARTICIPATION (FROM 23 DIFFERENT COUNTRIES)

ORGANIZERS & PARTICIPANT INSTITUTIONS

ISCYA (International Science Culture and Youth Work Association), Turkey

Sui Generis Youth Group, Turkey

Universität Graz, Austria

Universiteti "Ukshin Hoti" Prizren, Kosovo

President of Organization Committee

Prof. Dr. Lubbert PICCHIONI

President of Scientific Committee

Prof. Dr. Paul ZÖLLNER

President of Coordinators'

Zelal ADANMIŞ

ACCEPTED PAPERS

66 Turkish Participants

67 Foreign Participants

REFUSED PAPERS

3 Turkish Participants

1 Foreign Participants

EVALUATION PROCESS

All Submissions Have Passed a Double-Blind Referee Evaluation Process

All Responsibility for the Works Belongs to the Author

SOSYAL BİLİMLER & GÜZEL SANATLAR

Prof. Dr. Hasan KÖNİ, Istanbul Kültür University, Turkey.

Prof. Dr. Lawrence Spence, Purdue University, USA.

Prof. Dr. Mrudul NILE, Mumbai University, India.

Prof. Dr. Muhlise COSGUN ÖGEYİK, Trakya University, Turkey.

Prof. Dr. Dervish ALIMI, University of Tetova, Macedonia.

Prof. Dr. Dobrinka D. RADOINOVA, Medical University of Varna, Bulgaria.

Prof. Dr. Calin SCRIPCARU, Institute of Forensic Medicine, Romania.

Prof. Dr. Elnara SHAI FYEVA, Baku State University, Azerbaijan

Prof. Dr. Vaskhanim ORUJOVA, Baku State University, Azerbaijan

Assoc. Prof. Dr. Çiğdem NAS, Yıldız Technical University, Turkey.

Assoc. Prof. Dr. Nesrin ADA - Ege Univesity, Turkey.

Assoc. Prof. Dr. Imam Bakır KANLI, Marmara University, Turkey.

Assoc. Prof. Dr. Fahri ÖZSUNGUR, Adana Chamber of Commerce,

Trade Registry Deputy Manager, Turkey.

Dr. Kutay UZUN, Trakya University, Turkey.

Dr. Kaan DİYARBAKIRLIOĞLU, ICONSOS International Academic Network, USA.

Dr. Mohammad ALAWAMLEH, American University of Madabai, Jordan.

Dr. Joy Ifeanyi Osarumwense JOSEPH, Rhodes University, South Africa.

Dr. Merati RACHID, University of Tiaret, Algeria.

Dr. Ahmet YILMAZ, Treu Consulting Cooperation, Germany.

Dr. Boudra ABDELLATIF, University of Tiaret, Algeria.

Dr. Yanko G. KOLEV, Pleven Medical University, Bulgaria.

Dr. Ulker IMAMELİYEVA, Baku State University, Azerbaijan.

PhD. Marjan KASTEREN, Purdue University, USA.

PhD. Apak Kerem ALTINTOP, University of Florance, Italy.

PhD. Elena BOOTS, John Hopkins University, USA.

PhD. Vugar QAHRAMANOV, Rovira i Virgili University, Spain.

CONGRESS COORDINATORS

Baha Ahmet YILMAZ
Istanbul University, Turkey

Tuba FIRAT
Sui Generis Youth Group, Turkey

Zelal ADANMIŞ
Marmara University, Turkey

Apak Kerem ALTINTOP
Floransa Üniversitesi, İtalya

Büşra YİĞİT
Marmara University, Turkey

Bence SIMON
Kodolanyi Janos University, Hungary

6TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DAY 1 - OCTOBER 30, 2021

MEETING ID: 891 8134 2700
PASSWORD: 138991

OCTOBER 30-31, 2021
ONLINE PARTICIPATION

6TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRES PROGRAM

DAY 1 - OCTOBER 30, 2021

October 30-31, 2021
Istanbul, TURKEY

CONGRESS PROGRAM Online (with Video Conference) Presentation

Participant Countries:

Turkey, United States, Austria, Spain, Lithuania, China, Kazakhstan, Ukraine, North Macedonia, Pakistan, India, Algeria, Nigeria, Ethiopia, Libya, Namibia, South Africa, Albania, Oman, Morocco, Qatar, Zimbabwe, Kosovo.

Meeting ID: 891 8134 2700
Passcode: 138991

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- ❖ To be able to attend a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- ❖ The Zoom application is free and no need to create an account.
- ❖ The Zoom application can be used without registration.
- ❖ The application works on tablets, phones and PCs.
- ❖ The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.
- ❖ All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- ❖ Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

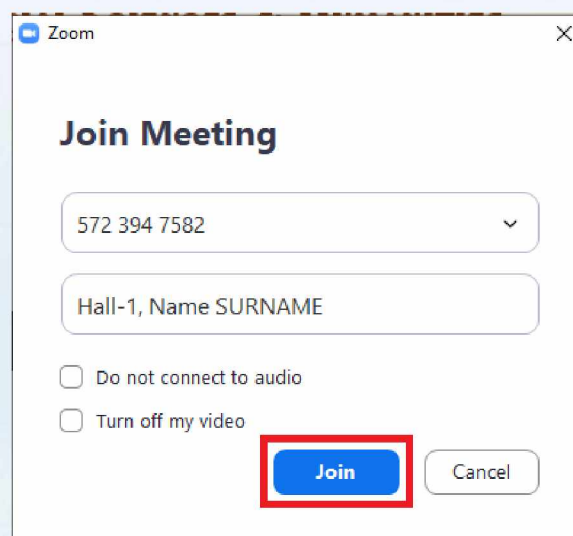
- ◆ Make sure your computer has a microphone and is working.
- ◆ You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- ◆ Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- ◆ Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

*(All speakers required to be connected to the session 15 min before the session starts)
Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.*

Each presentation will take 10-15 minutes. There will be a question and answer session for 5 minutes after the presentation.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and HALL number:

exp. Hall-1, Name SURNAME

Zoom

Join Meeting

572 394 7582

Hall-1, Name SURNAME

Do not connect to audio

Turn off my video

Join Cancel

SESSION (1)- HALL (1)

Meeting ID: 891 8134 2700
Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: İlyas KAYAOKAY
	Authors	Affiliation	Topic title
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵	HATİCE BÜŞRA ERDOĞAN	<i>İstanbul Galata University</i>	INVESTIGATION OF THE PREDICTIVE EFFECT OF ATTACHMENT ON DISORDERED EATING PATTERNS: A STUDY ON ADOLESCENTS
10 ¹⁵ -10 ³⁰	BİROL AKGÜL	<i>Çanakkale Onsekiz Mart University</i>	CITIZEN JOURNALISM AS ALTERNATIVE MEDIA
10 ³⁰ -10 ⁴⁵	SAMED AYHAN ÖZSOY BURÇİN TUNCAY	<i>İstanbul University - Cerrahpaşa Beykent University</i>	EXAMINATION OF THE SYMBOLS ON THE METROPOLITAN MUNICIPALITY AND GOVERNOR'S LOGOS IN OUR COUNTRY IN TERMS OF DESIGN ELEMENTS
10 ⁴⁵ -11 ⁰⁰	BURÇİN TUNCAY SAMED AYHAN ÖZSOY	<i>Beykent University İstanbul University- Cerrahpaşa</i>	ANALYSIS OF TYPOGRAPHIC AND VISUAL ELEMENTS IN THE DESIGN OF BANKNOTES WIDELY USED IN THE WORLD IN TERMS OF GRAPHIC DESIGN
11 ⁰⁰ -11 ¹⁵	SERRA ERDEM	<i>Ankara Hacı Bayram Veli University</i>	'CREATIVE ADS IN THE BRANDING PROCESS
11 ¹⁵ -11 ³⁰	İLYAS KAYAOKAY	<i>Munzur University</i>	AN UNKNOWN VERSE HZ. ALİ MANAKIB-NAMAH II: HİKÂYET-İ CÂBİR KERÂMET-İ İMÂM 'ALİ
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	İLYAS KAYAOKAY	<i>Munzur University</i>	A POETIC DEATH-NAMAH ABOUT THE MARTYRDOM OF HZ. ALİ: DER-BEYÂN-I VEFÂT-I HÂZRET-İ 'ALİ
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	ZEYNEP BAYRAM AZİME AYÇA GÜLLÜOĞLU GÖNÜL CENGİZ	<i>Gaziantep University</i>	PSYCHOANALYTIC APPROACH OF MYTHOLOGY: SEMIOTIC ANALYSIS OF THE MOVIE "MOTHER" (DARREN ARONOFSKY)

SESSION (1)- HALL (2)

Meeting ID: 891 8134 2700
Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: MUTLU AKSOY
	Authors	Affiliation	Topic title
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵	MUTLU AKSOY	<i>Bayburt University</i>	A QUALITATIVE STUDY ON DISCOURSE PATTERNS IN NATURAL CLASSROOM ENVIRONMENTS
10 ¹⁵ -10 ³⁰	MUTLU AKSOY	<i>Bayburt University</i>	DISCOURSE FORMS USED IN SOCIAL STUDIES LESSONS AND TEACHERS' DISCOURSE AWARENESS
10 ³⁰ -10 ⁴⁵	HÜSEYİN OKUR	<i>Kocaeli University</i>	THE FIRST TURKISH "FIKIH HISTORY" COPEL IN OTTOMAN MADRASES: KAMİL MIRAS'WORK TITLED "TARİH-İ İLMİ FIKIH" AND ITS SYSTEMATICS
10 ⁴⁵ -11 ⁰⁰	ZEYNEP HOŞ	<i>Karamanoğlu Mehmetbey University</i>	ARTISTS' RIGHTS CONCERNING TO WORKING TIME
11 ⁰⁰ -11 ¹⁵	GİRAYALP KARAKUŞ	<i>Amasya University</i>	HUMANITARIAN COURSE OF WORLD AND SUPREME OBJECT STYLE IDEOLOGY
11 ¹⁵ -11 ³⁰	MUHAMMED AKİF YALÇIN	<i>Erzincan Binali Yıldırım University</i>	MACHIAVELLI'S DESIGN OF THE PRINCE: ON TYPES OF PRINCE AND MANagements
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	MELİKE CEYLAN	<i>İstanbul Ayyansaray University</i>	TREATMENT PROGRAM FOR SEX OFFENDERS: THE GOOD LIFE MODEL
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	SITKI SELİM DOLANAY	<i>İstanbul Ayyansaray University</i>	HISTORICAL DEVELOPMENT OF TURKEY'S NATIONAL INNOVATION SYSTEM AND GLOBALIZATION TENDENCIES IN NATIONAL INNOVATION SYSTEMS

SESSION (1)- HALL (3)

Meeting ID: 891 8134 2700
Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: ÜNAL YAVUZ
	Authors	Affiliation	Topic title
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵	HILAL ASLAN EMRE BASKAN	<i>Recep Tayyip Erdoğan University Pamukkale University</i>	INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE COGNITIVE LEVEL AND UPPER EXTREMITY FUNCTIONS IN PATIENTS WITH CHRONIC STROKE
10 ¹⁵ -10 ³⁰	ÜNAL YAVUZ MUHAMMET BHAEDDİN DÖRTBUDAK	<i>Harran University Bingöl University</i>	IMMUNOHISTOCHEMICAL INVESTIGATION OF ACUTE PHASE REACTION IN OCULAR SQUAMOUS CELL CARCINOMA
10 ³⁰ -10 ⁴⁵	ARZU BAHAR ELEM KOCAÇAL GÜL BÜLBÜL MARAŞ	<i>-Yuksekk İhtisas University -İzmir Demokrasi University -İzmir Demokrasi University</i>	PEER MODELED EDUCATION PROCESS IN NURSING
10 ⁴⁵ -11 ⁰⁰	ORHAN İNCE	<i>Health and Science University</i>	THE RELATION BETWEEN HAS- BLED SCORE AND PROCEDURAL OUTCOMES IN PATIENTS UNDERGO TAVI
11 ⁰⁰ -11 ¹⁵	NİSANUR YILMAZTÜRK AYŞENUR KÜÇÜK CEYHAN	<i>İstanbul Aydın University</i>	DEVELOPMENT OF SCALE FOR HYPERAKUSIA IN THE PEDIATRIC GROUP
11 ¹⁵ -11 ³⁰	ERKAM KARAHAN EMİNE KÜBRA DOĞAN ELİF ÇALIŞ FUAT POLAT BAHRİYE ÖZLEM KONUKSEVEN AHSEN KARTAL	<i>-İstanbul Aydın University -Private Güler Yüzler Special Education and Rehabilitation Center - Private Konya Medicana Hospital - İstanbul Aydın University - İstanbul Aydın University - Health Sciences University</i>	EVALUATION OF SPECIFICITY AND SENSITIVITY OF MAICO MI44 TYMPANOMETER DEVICE WITH LORECA 86/B TYMPANOMETER
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	GÜNAY ÖNAL	<i>Batman University</i>	INVESTIGATION OF ELECTROCHEMICAL PROPERTIES OF CYTOSTATIC DRUG VINCRIStINE WITH GLASSY CARBON ELECTRODE
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	MALİK EJDER GÜLPAK İBRAHİM AYDIN CANDAN	<i>Alaattin Keykubat University</i>	EVALUATION OF THE EFFECT OF COVID-19 ON TISSUES IN THE ORAL CAVITY AS A RESULT OF LITERATURE REVIEWS

SESSION (2)- HALL (1)

Meeting ID: 891 8134 2700

Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 13 ⁰⁰ -15 ¹⁵ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: MUKADDES CAN
	Authors	Affiliation	Topic title
13 ⁰⁰ -13 ¹⁵	MEHMET BUĞRAHAN GÜRCAN SAFFET ÇINAR	<i>Khorasan State Hospital</i>	EVALUATION OF HEALTH SEARCH BEHAVIORS TOWARDS ANXIETY, DEPRESSION AND IRRITABLE BOWEL SYNDROME OVER DATA FROM GOOGLE TRENDS DURING
13 ¹⁵ -13 ³⁰	ENDER SİYEZ DİĞDEM MÜGE SİYEZ	<i>İzmir Demokrasi University Dokuz Eylül University</i>	EXAMINATION OF GRADUATE THESIS MADE IN TURKEY ON INFERTILITY
13 ³⁰ -13 ⁴⁵	ENDER SİYEZ DİĞDEM MÜGE SİYEZ BAHAR BARAN	<i>-İzmir Demokrasi University -Dokuz Eylül University -Dokuz Eylül University</i>	EXAMINATION OF THE STATUS OF UNIVERSITY STUDENTS TO RECEIVE SEXUAL HEALTH EDUCATION
13 ⁴⁵ -14 ⁰⁰	AFİFE BUSRA UĞUR KAPLAN DILARA ÖRGÜL	<i>Atatürk University Selcuk University</i>	A NEW ORALLY DISPERSIBLE TABLET FORMULATION CONTAINING AN ANTIHISTAMINE DRUG
14 ⁰⁰ -14 ¹⁵	TUBA PARLAK AK ENGİN ESEN	<i>Munzur University</i>	INVESTIGATION OF IMMUNOHISTOCHEMICAL DISTRIBUTION OF PHOENIXIN-14 AND NESFATIN-1 IN LIVER TISSUES OF ADULT MALE RATS
14 ¹⁵ -14 ³⁰	MUKADDES CAN	<i>Konya Technical University</i>	SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF NI-[3-(N,N-DIMETHYLAMINO)-PROPYL] TRIMETHOXSILANE-SBA-15 CATALYSTS FOR BIODIESEL PRODUCTION
14 ³⁰ -14 ⁴⁵	MUKADDES CAN	<i>Konya Technical University</i>	SYNTHESIS OF TRIMETHOXY[3-(METHYLAMINO)PROPYL]SILANE FUNCTIONALIZED MESOPOROUS SILICA MATERIALS
14 ⁴⁵ -15 ⁰⁰	MUKADDES CAN	<i>Konya Technical University</i>	SYNTHESIS OF ZN LOADED 3-AMINOPROPYLTRIMETHOXSILANE FUNCTIONALIZED SILICA SENSORS
15 ⁰⁰ -15 ¹⁵	MUKADDES CAN	<i>Konya Technical University</i>	SYNTHESIS OF AL LOADED AMINE-FUNCTIONALIZED MESOPOROUS SBA-15 CATALYSTS

SESSION (2)- HALL (2)

Meeting ID: 891 8134 2700
Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: CEMALETTİN HATİPOĞLU
	Authors	Affiliation	Topic title
13 ⁰⁰ -13 ¹⁵	FATMA ARMAGAN TEKE LLOYD	<i>Abdullah Gül University</i>	GENDER, COVID-19 AND POLICY RESPONSES OF WORLD GOVERNMENTS
13 ¹⁵ -13 ³⁰	AHMET İNNECİ	<i>Pamukkale University</i>	CUSTOMS UNION ADVENTURE OF TURKEY AND THOUGHTS ON THE FUTURE OF CUSTOMS UNION
13 ³⁰ -13 ⁴⁵	ZEYNEP HOŞ	<i>Karamanoğlu Mehmetbey University</i>	OVERWORK AND PROOF OF OVERWORK IN THE CONTEXT OF LABOR LAW NO 4857 AND JURISDICTIONS
13 ⁴⁵ -14 ⁰⁰	HAKAN ERYÜZLÜ	<i>İskenderun Technical University</i>	CRYPTOCURRENCY SUPPLY AS A NEW FINANCING TOOL
14 ⁰⁰ -14 ¹⁵	İNCİ MERVE ALTAN CEMALETTİN HATİPOĞLU	<i>Bandırma Onyediy Eylül University Bilecik Şeyh Edebali University</i>	EVALUATION OF CRYPTO CURRENCIES WITH MULTI- CRITERIA DECISION MAKING METHODS
14 ¹⁵ -14 ³⁰	MUHAMMED KÜRŞAD ÖZEKİN ZEYNEP ARIÖZ	<i>Bandırma Onyediy Eylül University</i>	NEO-LIBERALISM AND THE CHANGING TRAJECTORY OF SOCIAL MOVEMENTS IN BRAZIL: A CRITICAL REVIEW
14 ³⁰ -14 ⁴⁵	HAKAN ÇORA ELNUR HASAN MIKAIL	<i>Istanbul Okan University Kars Kafkas University</i>	RECENT SITUATION AND POSSIBLE EFFECTS IN AMERICA- TURKEY RELATIONS

SESSION (2)- HALL (3)

Meeting ID: 891 8134 2700

Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: ÖZERK YAVUZ
	Authors	Affiliation	Topic title
13 ⁰⁰ -13 ¹⁵	ÖZERK YAVUZ	<i>Haliç University</i>	A MACHINE LEARNING APPROACH IN UNDERSTANDING VACCINATIONS IN COVID-19 PANDEMY
13 ¹⁵ -13 ³⁰	SEVGİ TOKGÖZ GÜNEŞ	<i>Dokuz Eylül University</i>	A VIEW OF THE COVID-19 EPIDEMIC FROM A WASTEWATER PERSPECTIVE: QUALITY- QUANTITY, WASTEWATER COLLECTION AND TREATMENT SYSTEMS
13 ³⁰ -13 ⁴⁵	AYŞENUR KÜÇÜK CEYHAN AYTEN AYDINBEYİ MÜYESSER CANÇELİK	<i>İstanbul Aydın University</i>	UNAUTHORIZED MACHINE LEARNING APPROACH TO DETERMINING THE RELATIONSHIP IN HEARING AND PERCEPTION FEATURES IN CHILDREN IN THE REHABILITATION PROCESS
13 ⁴⁵ -14 ⁰⁰	EZGİ OKTAV AKDEMİR	<i>Dokuz Eylül University</i>	CHARACTERISTICS OF OLIVE OIL INDUSTRY WASTEWATER, TREATMENT METHODS AND NEW APPROACHES
14 ⁰⁰ -14 ¹⁵	YALÇIN ALTUNKAYNAK	<i>Batman University</i>	REMOVAL OF COBALT(II) IONS FROM AQUEOUS SOLUTIONS BY ADSORPTION ON KAOLIN: KINETIC AND EQUILIBRIUM STUDIES
14 ¹⁵ -14 ³⁰	MUTLU CANPOLAT	<i>Batman University</i>	ADSORPTION OF MANGANEZ (II) IONS FROM AQUEOUS SOLUTION USING KAOLIN:EQUILIBRIUM, KINETIC, AND THERMODYNAMIC STUDIES
14 ³⁰ -14 ⁴⁵	NAİLE KARADEMİR SEVİL SÖYLEYİCİ	<i>Pamukkale University</i>	AN OVERVIEW OF METAL ION INTERACTIONS OF THIAZOLO[5,4-d]THIAZOLE DERIVATIVE COMPOUNDS
14 ⁴⁵ -15 ⁰⁰	GÜLER GÖÇMEZ	<i>Konya Technical University</i>	HYDROCHEMISTRY OF IVRIZ SOURCE (KONYA-EREĞLİ) AND GLOBAL WARMING

SESSION (3)- HALL (1)

Meeting ID: 891 8134 2700

Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 15 ³⁰ -17 ⁴⁵ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: AHMET YÜCESAN
	Authors	Affiliation	Topic title
15 ³⁰ -15 ⁴⁵	ARİF DELİKAN	<i>Konya Technical University</i>	FIRST EVIDENCE ON THE AGE OF THE KONYA FAULT ZONE AND ITS ENVIRONMENTAL IMPACTS
15 ⁴⁵ -16 ⁰⁰	ARİF HİKMET ÇAKOĞLU	<i>Sinop University</i>	ANALYSIS OF CONCRETE SAMPLES PRODUCED WITH AGGREGATES TAKEN FROM QUARRIES LOCATED IN FIVE PROVINCES BY SOME MECHANICAL TESTS
16 ⁰⁰ -16 ¹⁵	AHMET YÜCESAN ERCAN TULUM	<i>Süleyman Demirel University</i>	CHARACTERIZATIONS OF SEMI-REAL SPATIAL QUATERNIONIC CURVES
16 ¹⁵ -16 ³⁰	AHMET YÜCESAN	<i>Süleyman Demirel University</i>	A NEW CHARACTERIZATION OF DUAL PSEUDO-SPHERICAL CURVES
16 ³⁰ -16 ⁴⁵	BURHAN COŞKUN	<i>Kırklareli University</i>	EFFECTS OF THE MOLAR RATIO ON THE PHOTO-GENERATED CHARGE ACTIVITIES OF ZNO-TIO ₂ COMPOSITES
16 ⁴⁵ -17 ⁰⁰	AYBÜKE ERTÜRK RAMAZAN AKKAYA	<i>Konya Technical University</i>	SIMULATION AND COMPARISON OF CLASSIC AND INTERLEAVED BOOST PFC CONVERTERS
17 ⁰⁰ -17 ¹⁵	OZAN YILMAZ M. FARUK EBEOĞLU RAMAZAN DALMIS	<i>Dokuz Eylul University</i>	SELF-CLEANING TIO ₂ THIN FILM COATINGS ADJUSTABLE BY ANODIZATION VOLTAGES
17 ¹⁵ -17 ³⁰	OZAN YILMAZ RAMAZAN DALMIS	<i>Dokuz Eylul University</i>	PRODUCTION OF TWO DIFFERENT METAL OXIDES BY SOL GEL METHOD AND DETERMINATION OF THEIR DIELECTRIC PROPERTIES
17 ³⁰ -17 ⁴⁵	ADALET HAZIR MEHMET KARACAOĞLU MİRAC YAYLA HATİCE D. OKSAL HİKMET M. SİPAHİOĞLU	<i>Biological Control Research Institute Malatya Turgut Özal University Biological Control Research Institute Malatya Turgut Özal University Malatya Turgut Özal University</i>	PHYLOGENETIC ANALYSIS OF INTRASPECIFIC VARIATION IN CERATITIS CAPITATA (DIPTERA:TEPHRITIDAE) IN TURKEY

SESSION (3)- HALL (2)

Meeting ID: 891 8134 2700
Passcode: 138991

	30. 10.2021	Time: 15 ³⁰ -17 ³⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: ÖNDER BARIŞ ÖZTÜRK
	Authors	Affiliation	Topic title
15 ³⁰ -15 ⁴⁵	MUHLİSE COŞGUN ÖGEYİK	<i>Trakya University</i>	ETHICS OF DATA COLLECTION IN SCIENTIFIC RESEARCH
15 ⁴⁵ -16 ⁰⁰	MUHLİSE COŞGUN ÖGEYİK	<i>Trakya University</i>	THE IMPORTANCE OF UNDESIGNED FACTORS IN TEACHER EDUCATION
16 ⁰⁰ -16 ¹⁵	KUTAY UZUN	<i>Trakya University</i>	CULTURAL DIVERSITY IN EDUCATION IN GERMANY AND TURKEY: SCHOOL HEAD'S OPINIONS
16 ¹⁵ -16 ³⁰	NUR CEBECİ İBRAHİM COŞKUN	<i>Trakya University</i>	OPINIONS OF ENGLISH LANGUAGE EDUCATION TEACHER CANDIDATES REGARDING SPECIAL EDUCATION LESSON
16 ³⁰ -16 ⁴⁵	MİRAY ÖZÖZEN DANACI VOLKAN GÜMÜŞ	<i>İzmir Demokrasi University</i>	FOREST KINDERGARTEN APPLICATIONS IN PRE-SCHOOL EDUCATION
16 ⁴⁵ -17 ⁰⁰	MİRAY ÖZÖZEN DANACI VOLKAN GÜMÜŞ	<i>İzmir Demokrasi University</i>	TECHNOLOGICAL LEADERSHIP IN PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS
17 ⁰⁰ -17 ¹⁵	ÖNDER BARIŞ ÖZTÜRK NURDAN KAVAKLI	- <i>Turkish National Defence University</i> - <i>Izmir Democracy University</i>	THE ROLE OF TECHNOLOGICAL PEDAGOGICAL CONTENT KNOWLEDGE (TPACK) IN CREATING A SUCCESSFUL REMOTE, AND/OR HYBRID LEARNING ENVIRONMENT: A REVIEW OF LITERATURE
17 ¹⁵ -17 ³⁰	İSMAİL DÜZ	<i>Trabzon University</i>	ANALYSIS OF THE SOCIAL STUDIES PROGRAM IN TERMS OF HISTORICAL LITERACY

6TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS DAY 2 - OCTOBER 31, 2021

MEETING ID: 827 5664 1357
PASSWORD: 822517

OCTOBER 30-31, 2021
ONLINE PARTICIPATION

OPENING SPEECH

09:00-09:15 (GMT +3)

OPENING SPEECH

09:00-09:15

ASSOC. PROF. DR. KUTAY UZUN

TRAKYA UNIVERSITY - TURKEY

KEYNOTE SPEAKERS

09:15-09:45 (GMT +3)

KEYNOTE SPEAKER - 1

09:15-09:30

DR. RINA DEMJAHA

GRAZ UNIVERSITY OF MEDICINE, AUSTRIA

KEYNOTE SPEAKER - 2

09:30-09:45

PROF. DR. MUHLISE COSGUN OGEYIK

TRAKYA UNIVERSITY - TURKEY

GUEST SPEAKER

09:45-10:00 (GMT +3)

GUEST SPEAKER

09:45-10:00

VUGAR GAHRAMANOV

ROVIRA I VIRGILI UNIVERSITY, SPAIN

6TH INTERNATIONAL ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRES PROGRAM

DAY 2 - OCTOBER 31, 2021

October 30-31, 2021
Istanbul, TURKEY

CONGRESS PROGRAM Online (with Video Conference) Presentation

Participant Countries:

Turkey, United States, Austria, Spain, Lithuania, China, Kazakhstan, Ukraine, North Macedonia, Pakistan, India, Algeria, Nigeria, Ethiopia, Libya, Namibia, South Africa, Albania, Oman, Morocco, Qatar, Zimbabwe, Kosovo.

Meeting ID: 827 5664 1357
Passcode: 822517

IMPORTANT, PLEASE READ CAREFULLY

- ❖ To be able to attend a meeting online, login via <https://zoom.us/join> site, enter ID “Meeting ID or Personal Link Name” and solidify the session.
- ❖ The Zoom application is free and no need to create an account.
- ❖ The Zoom application can be used without registration.
- ❖ The application works on tablets, phones and PCs.
- ❖ The participant must be connected to the session 5 minutes before the presentation time.
- ❖ All congress participants can connect live and listen to all sessions.
- ❖ Moderator is responsible for the presentation and scientific discussion (question-answer) section of the session.

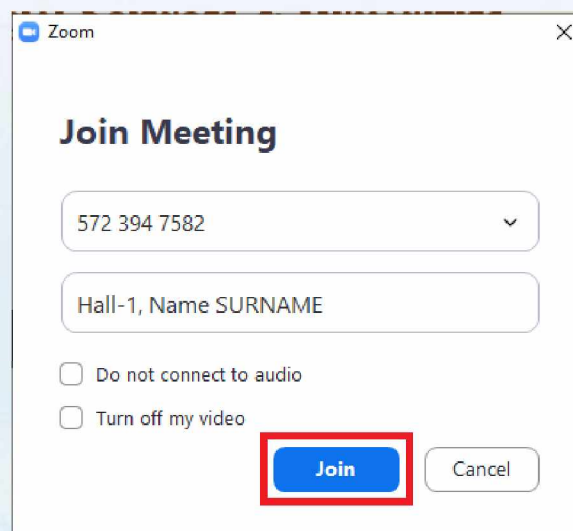
Points to Take into Consideration - TECHNICAL INFORMATION

- ◆ Make sure your computer has a microphone and is working.
- ◆ You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
- ◆ Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.
- ◆ Requests such as change of place and time will not be taken into consideration in the congress program.

*(All speakers required to be connected to the session 15 min before the session starts)
Moderator is responsible for ensuring the smooth running of the presentation, managing the group discussion and dynamics.*

Each presentation will take 10-15 minutes. There will be a question and answer session for 5 minutes after the presentation.

Before you login to Zoom please indicate your name_surname and HALL number:
exp. Hall-1, Name SURNAME

Zoom

Join Meeting

572 394 7582

Hall-1, Name SURNAME

Do not connect to audio

Turn off my video

Join Cancel

SESSION (1)- HALL (1)

Meeting ID: 827 5664 1357

Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 10 ⁰⁰ -12 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: JOY EMMANYEL
	Authors	Affiliation	Topic title
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵	AFRIM OSMANI	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	REFORMS IN THE JUVENILE JUSTICE SYSTEM IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA
10 ¹⁵ -10 ³⁰	ABDUL GHAFFAR DAUDPOTA	<i>University of Art and Culture Jamshoro, Pakistan</i>	LATIFISM: SHAH ABDUL LATIF BHITAI AND HIS GLOBAL VISION OF GREEN ENVIRONMENT AND WORLD PEACE IN POETRY
10 ³⁰ -10 ⁴⁵	SAROJ KUMAR DHAL	<i>University of Lucknow, India</i>	MIGRATION AND URBANIZATION IN INDIA: ISSUES AND IMPLICATIONS
10 ⁴⁵ -11 ⁰⁰	OKOGU OTITIE FRANK OLIVIA PATIENCE	<i>Taraba State University, Nigeria</i>	AWARENESS, PRESERVATION AND CONSERVATION OF SOCIAL STUDIES EDUCATION LABORATORY RESOURCE MATERIALS.
11 ⁰⁰ -11 ¹⁵	JOY EMMANYEL	<i>Taraba State University, Nigeria</i>	EVALUATION OF THEFT AND SECURITY MEASURES ADOPTED IN UNIVERSITY LIBRARIES IN THE NORTH EAST REGION OF NIGERIA
11 ¹⁵ -11 ³⁰	JOY EMMANUEL	<i>Taraba State University, Nigeria</i>	EVALUATION OF THEFT, MUTILATION, SECURITY MEASURES AND PRESERVATION SYSTEM ADOPTED IN UNIVERSITY LIBRARIES IN THE NORTH EAST REGION OF NIGERIA
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	MEAZA HADDIS GEBEYEHU	<i>Hawassa University, Ethiopia</i>	CONTEMPORARY PRACTICE OF STATE RECOGNITION WITHIN THE EUROPEAN UNION: THE CASE OF KOSOVO
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	A. SUNDARAMANICKAM	<i>Annamalai University, India</i>	MICROPLASTICS POSE A MAJOR THREAT TO MARINE LIFE AND HUMANS

SESSION (1)- HALL (2)

Meeting ID: 827 5664 1357
Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 10 ⁰⁰ -11 ⁴⁵ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: GIRMA YOHANNES IYASSU MENELIK
	Authors	Affiliation	Topic title
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵	ELENA BOTTS	<i>Johns Hopkins University, United States</i>	COMPARATIVE POLITICS
10 ¹⁵ -10 ³⁰	ADRINO MAZENDA PRISCILLA MANZI	<i>University of Pretoria, South Africa</i>	PERFORMANCE OF ADAPTED HOUSEHOLD FOOD INSECURITY ACCESS SCALE IN MEASURING INTERMITTENT FOOD INSECURITY IN URBAN SOUTH AFRICA
10 ³⁰ -10 ⁴⁵	GIRMA YOHANNES IYASSU MENELIK	<i>Africa University, Zimbabwe</i>	LEADERSHIP THEORY AND PRACTICE; LEADERSHIP IN AFRICA, THE CASE OF GHANA
10 ⁴⁵ -11 ⁰⁰	DERVISH ALIM I	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	EQUIVALENCE OF PHRASE, SENTENCE ELEMENTS AND SYNTACTIC CONSTITUENTS
11 ⁰⁰ -11 ¹⁵	LULZIME LUTFIU KADRIU IGBALLE MIFTARI FETISHI	<i>University of Tetova, North Macedonia & International Balkan University, North Macedonia</i>	BULLYING AS A NEGATIVE PHENOMENON THAT HARMS THE WELL-BEING OF THE STUDENT IN SCHOOL AND ITS' PREVENTION
11 ¹⁵ -11 ³⁰	IRENA BOBOLI ETLEVA MUÇA DASHI	<i>University of Gjirokastra, Albania & Agricultural University of Tirana, Albania</i>	THE IMPACT OF SMART TOURISM IN LOCAL COMMUNITIES. CASE OF VISIT GJIROKASTRA
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	TALEH ABBASLI	<i>Vilnius University, Lithuania</i>	FAKE FUTURE: INTERNATIONAL EXPERIENCE OF (NON) REGULATION OF DEEPPAKES

SESSION (1)- HALL (3)

Meeting ID: 827 5664 1357
Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 10 ⁰⁰ -12 ¹⁵ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: HICHAM ES-SOUFI
	Authors	Affiliation	Topic title
10 ⁰⁰ -10 ¹⁵	VALBON ADEMI LINDITA ADEMI	<i>Tetovo University, North Macedonia</i>	COMPUTER LEXICON
10 ¹⁵ -10 ³⁰	MUNA TABUNI NAJAH A. ELBHILIL	<i>University of Tripoli, Libya</i>	ISSUES ON FUZZY CONCEPTS
10 ³⁰ -10 ⁴⁵	KRISHNA C. MISHRA	<i>Jabalpur Engineering College, India</i>	STUDY OF SHORT TIME BEHAVIOR OF WAVES IN A FIELD WITH CAVITY UNDER THERMAL LOAD
10 ⁴⁵ -11 ⁰⁰	MUNA TUBANI	<i>University of Tripoli, Libya</i>	CONSTRAINTS ON THE ZEROS OF THE ANALYTIC THETA FUNCTIONS IN FINITE QUANTUM SYSTEMS
11 ⁰⁰ -11 ¹⁵	K. THAMIZHMARAN A. CHARLES	<i>Annamalai University, India</i>	ENHANCEMENT OF SECURE DYNAMIC SOURCE ROUTING PROTOCOL FOR MANET
11 ¹⁵ -11 ³⁰	HICHAM ES-SOUFI L. BIH	<i>Université Moulay Ismail, Morocco</i>	INVESTIGATION OF THE STRUCTURAL PHASE TRANSITION QUADRATIC-ORTHORHOMBIC IN THE SOLID SOLUTION BA (2.15-X) NA (0.7+X) W X NB (5-X) O15(0≤X≤1)
11 ³⁰ -11 ⁴⁵	GIZACHEW DIGA MILKI	<i>Jimma University, Ethiopia</i>	THEORETICAL STUDY OF FERROMAGNETIC RESONANCE IN II- VI DILUTED MAGNETIC SEMICONDUCTOR, ZNXMN1-XO NANOPARTICLES
11 ⁴⁵ -12 ⁰⁰	GIZACHEW DIGA MILKI	<i>Jimma University, Ethiopia</i>	NANOSCIENCE AND TECHNOLOGY
12 ⁰⁰ -12 ¹⁵	GHULAM ABBAS CECILIA G. UNSON	<i>University of Nizwa, Oman & The Rockefeller University, United States</i>	RAPID AND EFFICIENT SITE- DIRECTED MUTAGENESIS OF GLUCAGON AND GLP-1 RECEPTORS FOR THE MANAGEMENT OF DIABETES MELLITUS

SESSION (2)- HALL (1)

Meeting ID: 827 5664 1357

Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: MUHAMMAD RIZWAN TARIQ
	Authors	Affiliation	Topic title
13 ⁰⁰ -13 ¹⁵	MOURAD AHMIM	<i>Université de Bejaia, Algeria</i>	ALGERIAN CHIROPTEROLOGICAL BIODIVERSITY CURRENT STATUS AND PROSPECTS
13 ¹⁵ -13 ³⁰	SARAH HAMID KATIA DJENADI NAIMA OUKIL	<i>Université Abderrahmane Mira de Bejaia , Algeria & University of Akli Mohand Oulhadj, Algeria</i>	PLANTS BIOACTIVE MOLECULES: FROM EXTRACTION TO SEVERAL APPLICATION
13 ³⁰ -13 ⁴⁵	MUHAMMAD RIZWAN TARIQ MUNIZA SARFRAZ SHINAWAR WASEEM ALI SAJID ALI AMMARA FATIMA MOAZZAM ANEES MUHAMMAD SHAFIQ	<i>University of the Punjab, Pakistan & Lahore College for Women University, Pakistan</i>	ANALYSING THE CONSUMPTION OF CARBONATED DRINKS AMONG ADULTS IN PAKISTAN
13 ⁴⁵ -14 ⁰⁰	MUBSHRA REHMAN MUHAMMAD RIZWAN TARIQ SHINAWAR WASEEM ALI SAJID ALI MUHAMMAD SHAFIQ MOAZZAM ANEES	<i>University of the Punjab, Pakistan</i>	EXPLORING CONSUMER BEHAVIOUR AND ATTITUDE TOWARDS FOOD DELIVERY SERVICES IN COVID-19 PANDEMIC
14 ⁰⁰ -14 ¹⁵	M. PRAKASH	<i>Annamalai University, India</i>	CLIMATE RESILIENT INTERVENTIONS FOR COASTAL AGRO ECO SYSTEM
14 ¹⁵ -14 ³⁰	YASSINE BENCHIKH ROUFAIDA ALLOUCH ABDELHAK AISSAOUI NASSIMA MOHELLEBI	<i>Frères Mentouri University, Algeria & University of Bejaia, Algeria</i>	'EXTRACTION PROCEEDINGS OF ANTHOCYANINS FROM STRAWBERRIES AND 'INCORPORATION OF THESE NATURAL COLORANTS IN YOGURT
14 ³⁰ -14 ⁴⁵	SARA OUMENOUNE TEBBI DEBBACHE-BENAIADA NADJET	<i>Université Abderrahmane Mira de Bejaia, Algeria</i>	GREEN EXTRACTION, CHARACTERIZATION AND BIOLOGICAL ACTIVITIES OF PISTACIA LENTISCUS BLACK SEEDS EXTRACTS
14 ⁴⁵ -15 ⁰⁰	NASSIMA MOHELLEBI HAMMA-FARADJI SAMIA ZIDI GHANIA BENDJOUDDOU KAMEL AIT MEDOUR AMEL	<i>Abderrahmane Mira University, Algeria</i>	KINETIC OF ANTIBACTERIAL ACTIVITY OF A LACTIC ACID STRAIN ISOLATED FROM OLIVES IN BRINE AGAINST ESCHERICHIA COLI IN MIXED CULTURE

SESSION (2)- HALL (2)

Meeting ID: 827 5664 1357
Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: SALAHEDDIN MOHAMED KURDI
	Authors	Affiliation	Topic title
13 ⁰⁰ -13 ¹⁵	SALAHEDDIN MOHAMED KURDI	<i>University of Tripoli, Libya</i>	FACIAL GUNSHOT INJURIES MANAGEMENT IN LIBYA (WESTERN REGION) FROM 2011 TO 2019
13 ¹⁵ -13 ³⁰	MERITA DAUTI DORENTINA BEXHETI EDITA ALILI-IDRIZI LULZIME BALLAZHI DRITA HAVZIU ARLINDA HAXHIU-ZAJMI SIHANA AMETI-LIKA	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	A CRITICAL OVERVIEW OF THE CURRENT SITUATION ON UNCONTROLLED USE OF OTC DRUGS
13 ³⁰ -13 ⁴⁵	ARLINDA HAXHIU ZAJMI DORENTINA BEXHETI DRITA YZEIRI HAVZIU EDITA ALILI IDRIZI LULZIME BALLAZHI MERITA DAUTI SIHANA AHMETI LIKA	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	NEW RULES-REGULATIONS TO IMPROVE PATIENT SAFETY FROM FALSIFIED MEDICINES
13 ⁴⁵ -14 ⁰⁰	VETON ADEMI SADI BEXHETI BESHRA ELEZI EMA BEXHETI	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	ANTHROPOMETRIC CHARACTERISTICS IN CHILDREN AND YOUNG PEOPLE AGED 12 TO 17 YEARS OLD IN THE POLOG REGION, NORTH MACEDONIA
14 ⁰⁰ -14 ¹⁵	ASMA R. RASHED ABDUSSALAM A. LASWAD MOHAMED HAROWS ABDULHAMID M. ALKOUT	<i>University of Tripoli, Libya & Aye Hospital, Libya & Albarra Hospital, Libya</i>	THE EFFECT OF PROPOFOL ON THE NA AND K LEVELS USING WHOLE BLOOD UNITS MODAL
14 ¹⁵ -14 ³⁰	UNCE KREDDAN ABDULHAMID ALKOUT ESRA RASHED SAJA ELTOMY ZHIRA MAMI MARAM BELLAID FATAMA GRERA	<i>University of Tripoli, Libya & Albarra Hospital, Libya</i>	THE ROLE OF ABO BLOOD GROUP SYSTEM TO INFECTION DISEASE
14 ³⁰ -14 ⁴⁵	EDITA ALILI-IDRIZI DORENTINA BEXHETI LULZIME BALLAZHI DRITA YZEIRI HAVZIU MERITA DAUTI ARLINDA HAXHIU-ZAJMI SIHANA AHMETI-LIKA HANIFE RUSTEMI-AHMETI ARBNORE QAILI-NAZIFI ALMEDINA XHELADINI	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	EVALUATION OF RATIONAL DRUG USE BASED ON WHO PRESCRIBING INDICATORS IN PEDIATRIC INPATIENTS WITH DIARRHEA
14 ⁴⁵ -15 ⁰⁰	TAULANT GOGA ERINDA LIKA BLEDAR GOXHA	<i>Agricultural Univeristy of Tirana, Albania</i>	CAUDECTOMY IN CAT CAUSED BY TRAUMATIC INJURIES OR INFECTION THAT DO NOT RESPOND TO CONSERVATIVE TREATMENT

SESSION (2)- HALL (3)

Meeting ID: 827 5664 1357

Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 13 ⁰⁰ -15 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: AMALIA TOLA
	Authors	Affiliation	Topic title
13 ⁰⁰ -13 ¹⁵	RITURAJ BASUMATARY	<i>Tata Institute of Social Sciences, India</i>	A SHORT INTRODUCTION TO EDUCATION SYSTEM IN INDIA
13 ¹⁵ -13 ³⁰	AWOL ALI	<i>Hawassa University, Ethiopia</i>	ETHIOPIA AND EMERGING POWERS: STUDYING THE ETHIO- TURKISH RELATION
13 ³⁰ -13 ⁴⁵	LULZIME LUTFIU KADRIU IGBALLE MIFTARI FETISHI	<i>University of Tetovo, North Macedonia & International Balkan University, North Macedonia</i>	BULLYING AS A NEGATIVE PHENOMENON THAT HARMS THE WELL-BEING OF THE STUDENT IN SCHOOL AND ITS' PREVENTION
13 ⁴⁵ -14 ⁰⁰	SOHEIL ATASHIAN YUSUF ALIMUKHAMMAD	<i>University of Nizwa, Oman</i>	IDEOLOGY, MANIPULATION AND POLARIZATION IN POLITICAL NEWS
14 ⁰⁰ -14 ¹⁵	RYSSALDIYEVA A.YE.	<i>Kazakh National University, Kazakhstan</i>	THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS AND THE EU CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS: COMPARATIVE ANALYSIS
14 ¹⁵ -14 ³⁰	ZENEPE DAFKU NATASHA HODAJ	<i>Agricultural University of Tirana, Albania</i>	'IDENTIFY THE ACTORS, CONFLICTS, AND THEIR ROLE IN THE MANAGEMENT OF NATURAL RESOURCES IN THE PROTECTED AREA OF DIVJAKE KARAVASTA (ALBANIA)
14 ³⁰ -14 ⁴⁵	NICHOLETTE MUTENDA	<i>University of Namibia, Namibia</i>	AN INVESTIGATION ON HOW THE PROCUREMENT AND DISTRIBUTION OF STUDY MATERIALS ARE DONE AT THE UNIVERSITY OF NAMIBIA-CENTRE FOR OPEN DISTANCE AND E- LEARNING
14 ⁴⁵ -15 ⁰⁰	AMALIA TOLA	<i>Agriculture University of Tirana, Albania</i>	SOCIAL MEDIA BENEFITS FOR ALBANIAN AGRITOURISM INITIATIVES

SESSION (3)- HALL (1)

Meeting ID: 827 5664 1357

Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 15 ³⁰ -17 ³⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: CHEMS EDDINE BOUKHEDIMI
	Authors	Affiliation	Topic title
15 ³⁰ -15 ⁴⁵	MUFIDA ELSAGHER SUHAYER SAAD SUHILA ABOUANASER	<i>University of Tripoli, Libya</i>	ORAL EXAMINATIONS IN LIBYAN ACADEMIC INSTITUTIONS: MEASURING RELIABILITY IN LINE WITH THE EXAMINERS AND EXAMINEES PERCEPTIONS AND ATTITUDES TOWARD IT
15 ⁴⁵ -16 ⁰⁰	SAID ALDHAFRI FAHIMA ALSAIDI	<i>Sultan Qaboos University, Oman & Ministry of Education, Oman</i>	PREDICTING OMANI UNIVERSITY STUDENTS' PSYCHOLOGICAL ADJUSTMENT USING THEIR SOCIAL ANXIETY AND SELF-AWARENESS CONTRADICTIONS DURING THE COVID-19 PANDEMIC
16 ⁰⁰ -16 ¹⁵	CHEMS EDDINE BOUKHEDIMI	<i>University of Tizi Ouzou, Algeria</i>	THE COMPARISON OF THE MEANS OF TWO SAMPLE'S MARKS: CASE OF MASTERS CLASS IN ALGERIAN UNIVERSITY
16 ¹⁵ -16 ³⁰	VUGAR GAHRAMANOV	<i>Rovira i Virgili University, Spain</i>	THE EFFECTS OF COVID-19 PANDEMIC IN TOURISM INDUSTRY
16 ³⁰ -16 ⁴⁵	EBRU JILTA	<i>Banka Kompetare Tregtare, Kosovo</i>	TURKISH IMAGE IN KOSOVO: THE EXAMPLE OF HISTORY TEXTBOOKS
16 ⁴⁵ -17 ⁰⁰	DAWIT ATOMSA	<i>Jimma University, Ethiopia</i>	THE EFFECT OF COACH'S LEADERSHIP STYLE ON PLAYERS' SATISFACTION OF ETHIOPIAN PREMIER LEAGUE FOOTBALL CLUBS IN OROMIA REGION
17 ⁰⁰ -17 ¹⁵	TEKALEGN FIKADU BEKAMA TESFAYE	<i>Jimma University, Ethiopia</i>	IMPACT OF COACH ATHLETE RELATIONSHIP ON PERFORMANCE OF LONGDISTANCE RUNNERS IN SELECTED OROMIA ATHLETICS CLUBS
17 ¹⁵ -17 ³⁰	YADETA BEKELE	<i>Jimma University, Ethiopia</i>	IMPACT OF COACH ATHLETE RELATIONSHIP ON PERFORMANCE OF LONGDISTANCE RUNNERS IN SELECTED OROMIA ATHLETICS CLUBS
17 ³⁰ -17 ⁴⁵	AHMED BADRAN	<i>Qatar University, Qatar</i>	NETWORK GOVERNANCE OF TELECOMS SECTORS IN EGYPT: AN INSTITUTIONAL ANALYSIS

SESSION (3)- HALL (2)

Meeting ID: 827 5664 1357

Passcode: 822517

	31. 10.2021	Time: 15 ³⁰ -18 ⁰⁰ (Turkey Local time GMT+3)	MODERATOR: ATEEQ RAHMAN
	Authors	Affiliation	Topic title
15 ³⁰ -15 ⁴⁵	VOLODYMYR SULYMA SERGIJ MALINOVSKYJ	<i>Dnipro State Medical University, Ukraine</i>	TRIBENOSIDE WITH LIDOCAINE IN THE TREATMENT OF PATIENTS WITH CHRONIC HEMORRHOIDS
15 ⁴⁵ -16 ⁰⁰	ABDUH MURSHED	<i>Şanghai Tongji University, China</i>	O-GLCNACYLATION ENHANCES SENSITIVITY TO RSL3-INDUCED FERROPTOSIS VIA THE YAP/TFRC PATHWAY IN LIVER CANCER
16 ⁰⁰ -16 ¹⁵	AHMED ATIA	<i>University of Tripoli, Libya</i>	LIBYAN MEDICAL EDUCATION: CHALLENGES TOWARD WFME CRITERIA
16 ¹⁵ -16 ³⁰	SIHANA AHMETI LIKA ARLINDA HAXHIU ZAJMI DORENTINA BEXHETI DRITA YZEIRI EDITA ALILI IDRIZI LULZIME BALLAZHI MERITA DAUTI	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	HOW ARE RADIOPHARMACEUTICALS REGULATED?
16 ³⁰ -16 ⁴⁵	LULZIME BALLAZHI DORENTINA BEXHETI EDITA ALILI-IDRIZI MERITA DAUTI DRITA HAVZIU ARLINDA HAXHIU ZAJMI SIHANA AMETI-LIKA	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	COMMON DRUG INTERACTION WITH MILK
16 ⁴⁵ -17 ⁰⁰	CHUN-YANG LIU HISHAM AL-WARD FRANCINE NGAFFO MEKONTSO NING LIU HUI-QIN ZENG MIN LIU ZI-RUI YU LIN ZHANG YU-CHUN HAN HUI XU	<i>Tongji University, China</i>	EXPERIMENTAL STUDY ON THE CORRELATION BETWEEN MIRNA-373 AND HIF-1A, MMP-9, AND VEGF IN THE DEVELOPMENT OF HIE
17 ⁰⁰ -17 ¹⁵	RINA DEMJAHA	<i>Graz University, Austria</i>	KOSOVO APPROACH TO COVID-19
17 ¹⁵ -17 ³⁰	TEUTA RAMADANI RASIMI BUNIAMIN MEMEDI JASMINA TROSHANSKA DRITA ADEMI	<i>University of Tetova, North Macedonia</i>	USE OF LEISURE TIME BY HEARING IMPAIRED PERSONS BASED ON GENDER AND AGE
17 ³⁰ -17 ⁴⁵	ATEEQ RAHMAN MARIINE DENISE U JOSEF F NDASHVIKA VEIKKO UAHENGO DANIEL LIKIUS S. B JONNALAGADDA	<i>School of Science, Namibia.</i>	NANO ACTIVATED CARBON FROM BANANA PEELS FOR WASTE WATER TREATMENT: AN ENVIRONMENTALLY GREEN APPROACH
17 ⁴⁵ -18 ⁰⁰	MOHAMMED YASIR MOHAMMAD ZAHID ASHRAF	<i>Aligarh Muslim University, India & Jamia Millia Islamia, India</i>	EFFECT OF HERBAL FORMULATION SHARBAT AHMAD SHAHI ON SERUM BDNF LEVEL IN MILD TO MODERATE CASES OF DEPRESSIVE DISORDER

CONTENTS

DEVELOPMENT OF SCALE FOR HYPERAKUSIS IN THE PEDIATRIC GROUP	8
KRİPTO PARA BİRİMLERİNİN ÇOK KRİTERLİ KARAR VERME YÖNTEMLERİ İLE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	9
EVALUATION OF CRYPTO CURRENCIES WITH MULTI-CRITERIA DECISION MAKING METHODS.....	9_Toc88151205
SYNTHESIS OF AL LOADED AMINE-FUNCTIONALIZED MESOPOROUS SBA-15 CATALYSTS.....	19
SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF NI-[3-(N,N-DIMETHYLAMINO)-PROPYL] TRIMETHOXYSILANE-SBA-15 CATALYSTS FOR BIODIESEL PRODUCTION.....	24
SYNTHESIS OF ZN LOADED 3-AMINOPROPYLTRIMETHOXYSILANE FUNCTIONALIZED SILICA SENSORS	29
CONSTRAINTS ON THE ZEROS OF THE ANALYTIC THETA FUNCTIONS IN FINITE QUANTUM SYSTEMS.....	34
SYNTHESIS OF TRIMETHOXY[3-(METHYLAMINO)PROPYL]SILANE FUNCTIONALIZED MESOPOROUS SILICA MATERIALS	40
ETHIOPIA AND EMERGING POWERS: STUDYING THE ETHIO-TURKISH RELATION.....	41
COFFEE CERTIFICATION PARTICIPATION AND ITS IMPACT ON SMALLHOLDER FARMERS' INCOME IN JIMMA ZONE, SOUTHWESTERN ETHIOPIA.....	53
THE EFFECT OF COACH'S LEADERSHIP STYLE ON PLAYERS' SATISFACTION OF ETHIOPIAN PREMIER LEAGUE FOOTBALL CLUBS IN OROMIA REGION	54
IMPACT OF COACH ATHLETE RELATIONSHIP ON PERFORMANCE OF LONGDISTANCE RUNNERS IN SELECTED OROMIA ATHLETICS CLUBS	55
MIGRATION AND URBANIZATION IN INDIA: ISSUES AND IMPLICATIONS.....	56
O-GLCNACYLATION ENHANCES SENSITIVITY TO RSL3- INDUCED FERROPTOSIS VIA THE YAP/TFRC PATHWAY IN LIVER CANCER.....	57
EVALUATION OF SPECIFICITY AND SENSITIVITY OF MAICO MI44 TYMPANOMETER DEVICE WITH LORECA 86/B TYMPANOMETER.....	58
“COMPUTER LEXICON”	59
CONTEMPORARY PRACTICE OF STATE RECOGNITION WITHIN THE EUROPEAN UNION: THE CASE OF KOSOVO	66
AN UNKNOWN VERSE HZ. ALI MANAKIB-NAMAH II: HİKÂYET-İ CÂBİR KERÂMET-İ İMÂM ‘ALÎ.....	67
BİLİNMEYEN MANZUM BİR HZ. ALİ MENÂKIB-NÂMESİ II:	67
HİKÂYET-İ CÂBİR KERÂMET-İ İMÂM ‘ALÎ.....	67
A POETIC DEATH-NAMAH ABOUT THE MARTYRDOM OF HZ. ALİ: DER-BEYÂN-I VEFÂT-I HÂZRET-İ ‘ALÎ.....	81
HZ. ALİ’NİN ŞEHADETİ HAKKINDA MANZUM BİR VEFAT-NÂME: DER-BEYÂN-I VEFÂT-I HÂZRET-İ ‘ALÎ	81

6. INTERNATIONAL
ISTANBUL SCIENTIFIC RESEARCH CONGRESS
OCTOBER 30-31, 2021

THE RELATION BETWEEN HAS-BLED SCORE AND PROCEDURAL OUTCOMES IN PATIENTS UNDERGO TAVI	100
HYDROCHEMISTRY OF IVRIZ SOURCE (KONYA-EREĞLİ) AND THE EFFECT OF GLOBAL WARMING ON THE SOURCE.....	101
İNGİLİZ DİLİ EĞİTİMİ ÖĞRETMEN ADAYLARININ ÖZEL EĞİTİM DERSİNE YÖNELİK GÖRÜŞLERİ	109
ANALYSING THE CONSUMPTION OF CARBONATED DRINKS AMONG ADULTS IN PAKISTAN	120
A SHORT INTRODUCTION TO EDUCATION SYSTEM IN INDIA	127
INVESTIGATION OF THE PREDICTIVE EFFECT OF ATTACHMENT ON DISORDERED EATING PATTERNS: A STUDY ON ADOLESCENTS*	137
BAĞLANMANIN BOZULMUŞ YEME ÖRÜNTÜLERİ ÜZERİNDEKİ YORDAYICI ETKİSİNİN İNCELENMESİ: ERGENLER ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA*	138
THE FIRST TURKISH "FIKIH HISTORY" COPEL IN OTTOMAN MADRASES: KAMİL MİRAS' WORK TITLED "TARİH-İ İLMİ FIKIH" AND ITS SYSTEMATICS	140
OSMANLI MEDRESELERİNDE TELİF EDİLEN İLK TÜRKÇE "FIKIH TARİHİ": KAMİL MİRAS'IN "TARİH-İ İLMİ FIKIH" ADLI ESERİ VE SİSTEMATİĞİ	140
THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE TURKISH NATIONAL INNOVATION SYSTEM AND THE TREND OF GLOBALIZATION IN NATIONAL INNOVATION SYSTEMS	150
TÜRKİYE ULUSAL YENİLİK SİSTEMİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE ULUSAL YENİLİK SİSTEMLERİNDE KÜRESELLEŞME EĞİLİMİ	151
A MACHINE LEARNING APPROACH IN UNDERSTANDING VACCINATIONS IN COVID-19 PANDEMY	158
COVID-19 SALGININA ATIKSU PERSPEKTİFİNDEN BAKIŞ: KALİTE-MİKTAR, ATIKSU TOPLAMA VE ARITMA SİSTEMLERİ	164
A VIEW OF THE COVID-19 EPIDEMIC FROM A WASTEWATER PERSPECTIVE: QUALITY- QUANTITY, WASTEWATER COLLECTION AND TREATMENT SYSTEMS.....	164
GENDER, COVID-19 AND POLICY RESPONSES OF WORLD GOVERNMENTS.....	166
EVALUATION OF HEALTH SEARCH BEHAVIORS TOWARDS ANXIETY, DEPRESSION AND IRRITABLE BOWEL SYNDROME OVER DATA FROM GOOGLE TRENDS DURING COVID-19 PANDEMIC	180
FIRST EVIDENCE ON THE AGE OF THE KONYA FAULT ZONE AND ITS ENVIRONMENTAL IMPACTS.....	182
SANATÇILARIN ÇALIŞMA SÜRELERİNE İLİŞKİN HAKLARI.....	187
ARTISTS' RIGHTS CONCERNING TO WORKING TIME.....	187
TRIBENOSIDE WITH LIDOCAINE IN THE TREATMENT OF PATIENTS WITH CHRONIC HEMORRHOIDS	195
COMPARATIVE POLITICS.....	198
AWARENESS, PRESERVATION AND CONSERVATION OF SOCIAL STUDIES EDUCATION LABORATORY RESOURCE MATERIALS	204
USE OF LEISURE TIME BY HEARING IMPAIRED PERSONS BASED ON GENDER AND AGE	210

ALGERIAN CHIROPTEROLOGICAL BIODIVERSITY CURRENT STATUS AND PROSPECTS	221
THEORETICAL STUDY OF FERROMAGNETIC RESONANCE IN II-VI DILUTED MAGNETIC SEMICONDUCTOR, ZNXMN1-XO NANOPARTICLES	222
REFORMS IN THE JUVENILE JUSTICE SYSTEM IN THE REPUBLIC OF NORTH MACEDONIA	223
LATIFISM: SHAH ABDUL LATIF BHITAI AND HIS GLOBAL VISION OF GREEN ENVIRONMENT AND WORLD PEACE IN POETRY	224
EXPERIMENTAL STUDY ON THE CORRELATION BETWEEN MIRNA-373 AND HIF-1A, MMP-9, AND VEGF IN THE DEVELOPMENT OF HIE	233
EVALUATION OF THEFT AND SECURITY MEASURES ADOPTED IN UNIVERSITY LIBRARIES IN THE NORTH EAST REGION OF NIGERIA	243
EVALUATION OF THEFT, MUTILATION, SECURITY MEASURES AND PRESERVATION SYSTEM ADOPTED IN UNIVERSITY LIBRARIES IN THE NORTH EAST REGION OF NIGERIA	244
SELF-CLEANING TiO ₂ THIN FILM COATINGS ADJUSTABLE BY ANODIZATION VOLGATAGES	257
PRODUCTION OF TWO DIFFERENT METAL OXIDES BY SOL GEL METHOD AND DETERMINATION OF THEIR DIELECTRIC PROPERTIES	264
CRYPTOCURRENCY SUPPLY AS A NEW FINANCING TOOL	278
YENİ BİR FİNANSMAN ARACI OLARAK, KRİPTO PARA ARZI	278
PEER MODELLED EDUCATION PROCESS IN NURSING	283
ANALYSIS OF THE SOCIAL STUDIES PROGRAM IN TERMS OF HISTORICAL LITERACY	289
SOSYAL BİLGİLER PROGRAMININ TARİH OKURYAZARLIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ	289
TÜRKİYE'NİN GÜMRÜK BİRLİĞİ SERÜVENİ VE GÜMRÜK BİRLİĞİNİN GELECEĞİ ÜZERİNE DÜŞÜNCELER	290
CUSTOMS UNION ADVENTURE OF TURKEY AND THOUGHTS ON THE FUTURE OF CUSTOMS UNION	290
CHARACTERIZATIONS OF SEMI-REAL SPATIAL QUATERNIONIC CURVES	292
A NEW CHARACTERIZATION OF DUAL PSEUDO-SPHERICAL CURVES	298
AN OVERVIEW OF METAL ION INTERACTIONS OF THIAZOLO[5,4-d]THIAZOLE DERIVATIVE COMPOUNDS	304
OKUL ÖNCESİ EĞİTİMDE ORMAN ANAOKULU UYGULAMALARI	305
FOREST KINDERGARTEN APPLICATIONS IN PRE-SCHOOL EDUCATION	305
OKUL ÖNCESİ EĞİTİM KURUMLARINDA TEKNOLOJİK LİDERLİK	311
TECHNOLOGICAL LEADERSHIP IN PRE-SCHOOL EDUCATION INSTITUTIONS	311
KLASİK VE İNTERLEAVED BOOST PFC DÖNÜŞTÜRÜCÜLERİN SİMÜLASYONU VE KARŞILAŞTIRILMASI	318
SIMULATION AND COMPARISON OF CLASSIC AND INTERLEAVED BOOST PFC CONVERTERS	318

NEO-LIBERALISM AND THE CHANGING TRAJECTORY OF SOCIAL MOVEMENTS IN BRAZIL: A CRITICAL REVIEW.....	327
DÜNYADA YAYGIN KULLANILAN BANKNOTLARIN TASARIMINDA YER ALAN TİPOGRAFİK VE GÖRSEL UNSURLARIN GRAFİK TASARIM AÇISINDAN ANALİZİ.....	331
ANALYSIS OF TYPOGRAPHIC AND VISUAL ELEMENTS IN THE DESIGN OF BANKNOTES WIDELY USED IN THE WORLD IN TERMS OF GRAPHIC DESIGN	331
ÜLKEMİZDEKİ BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ VE VALİLİK LOGO & AMBLEMİNDE YER ALAN SEMBOLLERİN TASARIM ELEMANLARI AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	341
EXAMINATION OF THE SYMBOLS ON THE METROPOLITAN MUNICIPALITY AND GOVERNOR'S LOGOS & EMBLEMS IN OUR COUNTRY IN TERMS OF DESIGN ELEMENTS	341
4857 SAYILI İŞ KANUNU VE YARGI KARARLARI BAĞLAMINDA FAZLA ÇALIŞMA VE FAZLA ÇALIŞMANIN KANITLANMASI	351
OVERWORK AND PROOF OF OVERWORK IN THE CONTEXT OF LABOR LAW NO 4857 AND JURISDICTIONS	351
A NEW ORALLY DISPERSIBLE TABLET FORMULATION CONTAINING AN ANTIHISTAMINE DRUG	357
THE ROLE OF TECHNOLOGICAL PEDAGOGICAL CONTENT KNOWLEDGE (TPACK) IN CREATING A SUCCESSFUL REMOTE, AND/OR HYBRID LEARNING ENVIRONMENT: A REVIEW OF LITERATURE.....	363
PHYLOGENETIC ANALYSIS OF INTRASPECIFIC VARIATION IN CERATITIS CAPITATA (DIPTERA: TEPHRITIDAE) IN TURKEY	369
ALTERNATİF MEDYA OLARAK YURTTAŞ GAZETECİLİĞİ	378
CITIZEN JOURNALISM AS ALTERNATIVE MEDIA	378
INVESTIGATION OF IMMUNOHISTOCHEMICAL DISTRIBUTION OF PHOENIXIN-14 AND NESFATIN-1 IN LIVER TISSUES OF ADULT MALE RATS.....	387
EFFECTS of the MOLAR RATIO on the PHOTO-GENERATED CHARGE ACTIVITIES of ZnO-TiO ₂ COMPOSITES	392
A QUALITATIVE STUDY ON DISCOURSE PATTERNS IN NATURAL CLASSROOM ENVIRONMENTS	398
DOĞAL SINIF ORTAMLARININ SÖYLEM ÖRÜNTÜLERİ AÇISINDAN İNCELENMESİ.....	398
DISCOURSE FORMS USED IN SOCIAL STUDIES LESSONS AND TEACHERS' DISCOURSE AWARENESS	399
SOSYAL BİLGİLER DERSLERİNDE KULLANILAN SÖYLEM BİÇİMLERİ VE ÖĞRETMENLERİN BUNA İLİŞKİN FARKINDALIK DURUMLARI	399
MARKALAŞMA SÜRECİNDE YARATICI REKLAMLAR.....	401
CİNSEL SUÇLULAR İÇİN TEDAVİ PROGRAMI: İYİ YAŞAM MODELİ	402
MACHIAVELLI'S DESIGN OF THE PRINCE: ON TYPES OF PRINCE AND MANAGERMENTS	403
MACHIAVELLI'NİN PRENS TASARIMI: PRENSLİK TÜRLERİ VE YÖNETİM ŞEKİLLERİ ÜZERİNE.....	404
IMMUNOHISTOCHEMICAL INVESTIGATION OF ACUTE PHASE REACTION IN OCULAR SQUAMOUS CELL CARCINOMA	409

HYDROCHEMISTRY OF IVRIZ SOURCE (KONYA-EREĞLİ) AND THE EFFECT OF GLOBAL WARMING ON THE SOURCE.....	410
INVESTIGATION OF ELECTROCHEMICAL PROPERTIES OF CYTOSTATIC DRUG VINCRISTINE WITH GLASSY CARBON ELECTRODE	418
EVALUATION OF THE EFFECT OF COVID-19 ON TISSUES IN THE ORAL CAVITY AS A RESULT OF LITERATURE REVIEWS	419
COVID-19’UN AĞIZ BOŞLUĞUNDAKİ DOKULARA ETKİSİNİN LİTERATÜR TARAMALARI NETİCESİNDE DEĞERLENDİRİLMESİ.....	420
ANALYSIS OF CONCRETE SAMPLES PRODUCED WITH AGGREGATES TAKEN FROM QUARRIES LOCATED IN FIVE PROVINCES BY SOME MECHANICAL TESTS	421
BEŞ İLDE YER ALAN OCAKLARDAN ALINAN AGREGALAR İLE ÜRETİLEN BETON NUMUNELERİN BAZI MEKANİK TESTLER İLE ANALİZİ	421
INVESTIGATION OF THE RELATIONSHIP BETWEEN THE COGNITIVE LEVEL AND UPPER EXTREMITY FUNCTIONS IN PATIENTS WITH CHRONIC STROKE.....	432
REHABİLİTASYON SÜRECİNDEKİ ÇOCUKLARDA İŞİTME VE ALGILAMA ÖZELLİKLERİNDEKİ İLİŞKİNİN SAPTANMASINA YÖNELİK GÜDÜMSÜZ MAKİNA ÖĞRENMESİ YAKLAŞIMI	435
UNAUTHORIZED MACHINE LEARNING APPROACH TO DETERMINING THE RELATIONSHIP IN HEARING AND PERCEPTION FEATURES IN CHILDREN IN THE REHABILITATION PROCESS	435
ZEYTİNYAĞI ENDÜSTRİSİ ATIKSULARININ ÖZELLİKLERİ, ARITMA YÖNTEMLERİ VE YENİ YAKLAŞIMLAR	437
CHARACTERISTICS OF OLIVE OIL INDUSTRY WASTEWATER, TREATMENT METHODS AND NEW APPROACHES	437
REMOVAL OF COBALT(II) IONS FROM AQUEOUS SOLUTIONS BY ADSORPTION ON KAOLIN: KINETIC AND EQUILIBRIUM STUDIES	444
ADSORPTION OF MANGANEZ (II) IONS FROM AQUEOUS SOLUTION USING KAOLIN: EQUILIBRIUM, KINETIC, AND THERMODYNAMIC STUDIES.....	445
İNFERİLİTE İLE İLGİLİ TÜRKİYE’DE YAPILMIŞ LİSANSÜSTÜ TEZLERİN İNCELENMESİ	446
EXAMINATION OF GRADUATE THESIS MADE IN TURKEY ON INFERTILITY	446
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN CİNSEL SAĞLIK EĞİTİMİ ALMA DURUMLARININ İNCELENMESİ	453
EXAMINATION OF THE STATUS OF UNIVERSITY STUDENTS TO RECEIVE SEXUAL HEALTH EDUCATION.....	454
PSYCHOANALYTIC APPROACH OF MYTHOLOGY: SEMIOTIC ANALYSIS OF THE MOVIE “MOTHER” (DARREN ARONOFSKY)	460
ALMANYA VE TÜRKİYE’DE EĞİTİMDE KÜLTÜREL ÇEŞİTLİLİK: OKUL MÜDÜRÜ GÖRÜŞLERİ	461
CULTURAL DIVERSITY IN EDUCATION IN GERMANY AND TURKEY: SCHOOL HEAD'S OPINIONS	461
BİLİMSEL ARAŞTIRMADA VERİ TOPLAMA ETİĞİ	467
ÖĞRETMEN EĞİTİMİNDE ÖNGÖRÜLMEMEYEN ETMENLERİN ÖNEMİ	472

DÜNYANIN İNSANCIL GİDİŞİ VE İDEOLOJİNİN YÜCE NESNESİ	477
HUMANITARIAN COURSE OF WORLD AND SUPREME OBJECT STYLE IDEOLOGY	477
HOW ARE RADIOPHARMACEUTICALS REGULATED?	485
LIBYAN MEDICAL EDUCATION: CHALLENGES TOWARD WFME CRITERIA	486
COMMON DRUG INTERACTION WITH MILK	487
NANO ACTIVATED CARBON FROM BANANA PEELS FOR WASTE WATER TREATMENT: AN ENVIRONMENTALLY GREEN APPROACH.....	488
THE ROLE OF ABO BLOOD GROUP SYSTEM TO INFECTION DISEASE	489
NETWORK GOVERNANCE OF TELECOMS SECTORS IN EGYPT: AN INSTITUTIONAL ANALYSIS	495
KOSOVO HEALTH POLICIES DURING COVID-19 PROCESS	500
OTTOMAN / TURKISH IMAGE IN KOSOVO: THE EXAMPLE OF HISTORY TEXTBOOKS .	501
CLIMATE RESILIENT INTERVENTIONS FOR COASTAL AGRO ECO SYSTEM	502
THE EFFECT OF PROPOFOL ON THE NA AND K LEVELS USING WHOLE BLOOD UNITS MODAL	503
RAPID AND EFFICIENT SITE-DIRECTED MUTAGENESIS OF GLUCAGON AND GLP-1 RECEPTORS FOR THE MANAGEMENT OF DIABETES MELLITUS	510
KINETIC OF ANTIBACTERIAL ACTIVITY OF A LACTIC ACID STRAIN ISOLATED FROM OLIVES IN BRINE AGAINST ESCHERICHIA COLI IN MIXED CULTURE.....	511
THE EFFECTS OF COVID-19 PANDEMIC IN TOURISM INDUSTRY	512
BULLYING AS A NEGATIVE PHENOMENON THAT HARMS THE WELL-BEING OF THE STUDENT IN SCHOOL AND ITS' PREVENTION.....	513
THE IMPACT OF SMART TOURISM IN LOCAL COMMUNITIES. CASE OF VISIT GJIROKASTRA.....	519
FAKE FUTURE: INTERNATIONAL EXPERIENCE OF (NON) REGULATION OF DEEPPAKES	525
GREEN EXTRACTION, CHARACTERIZATION AND BIOLOGICAL ACTIVITIES OF PISTACIA LENTISCUS BLACK SEEDS EXTRACTS	531
PLANTS BIOLOGICALY ACTIVE MOLECULES FROM EXTRACTION TO SEVERAL APPLICATION.....	532
ISSUES ON FUZZY CONCEPTS.....	533
MAGNETIC FIELD GUIDED DILUTED MAGNETIC SEMICONDUCTOR, $Znx Fe_{2-x} O_3-x$ NANOPARTICLES FOR BIOMEDICAL AND BIOSENSING APPLICATION	534
EVALUATION OF RATIONAL DRUG USE BASED ON WHO PRESCRIBING INDICATORS IN PEDIATRIC INPATIENTS WITH DIARRHEA	542
PERFORMANCE OF ADAPTED HOUSEHOLD FOOD INSECURITY ACCESS SCALE IN MEASURING INTERMITTENT FOOD INSECURITY IN URBAN SOUTH AFRICA	543
CAUDECTOMY IN CAT CAUSED BY TRAUMATIC INJURIES OR İNFECTION THAT DO NOT RESPOND TO CONSERVATIVE TREATMENT.	544
STUDY OF SHORT TIME BEHAVIOR OF WAVES IN A FIELD WITH CAVITY UNDER THERMAL LOAD	545

AN INVESTIGATION ON HOW THE PROCUREMENT AND DISTRIBUTION OF STUDY MATERIALS ARE DONE AT THE UNIVERSITY OF NAMIBIA-CENTRE FOR OPEN DISTANCE AND E-LEARNING	555
IDENTIFY THE ACTORS, CONFLICTS, AND THEIR ROLE IN THE MANAGEMENT OF NATURAL RESOURCES IN THE PROTECTED AREA OF DIVJAKE KARAVASTA (ALBANIA)	569
LEADERSHIP THEORY AND PRACTICE; LEADERSHIP IN AFRICA, THE CASE OF GHANA	570
A CRITICAL OVERVIEW OF THE CURRENT SITUATION ON UNCONTROLLED USE OF OTC DRUGS	581
ORAL EXAMINATIONS AT LIBYAN ACADEMIC INSTITUTIONS: PERCEPTIONS AND ATTITUDES	582
SOCIAL MEDIA BENEFITS FOR ALBANIAN AGRITOURISM INITIATIVES	593
MICROPLASTICS POSE A MAJOR THREAT TO MARINE LIFE AND HUMANS	601
EFFECT OF HERBAL FORMULATION SHARBAT AHMAD SHAHI ON SERUM BDNF LEVEL IN MILD TO MODERATE CASES OF DEPRESSIVE DISORDER	602
EXTRACTION PROCEEDINGS OF ANTHOCYANINS FROM STRAWBERRIES AND INCORPORATION OF THESE NATURAL COLORANTS IN YOGURT	603
PREDICTING OMANI UNIVERSITY STUDENTS' PSYCHOLOGICAL ADJUSTMENT USING THEIR SOCIAL ANXIETY AND SELF-AWARENESS CONTRADICTIONS DURING THE COVID-19 PANDEMIC	604
THE COMPARISON OF THE MEANS OF TWO SAMPLE'S MARKS: CASE OF MASTERS CLASS IN ALGERIAN UNIVERSITY	605
BULLYING AS A NEGATIVE PHENOMENON THAT HARMS THE WELL-BEING OF THE STUDENT IN SCHOOL AND ITS' PREVENTION.....	606
IDEOLOGY, MANIPULATION AND POLARIZATION IN POLITICAL NEWS.....	612
INVESTIGATION OF THE STRUCTURAL PHASE TRANSITION QUADRATIC-ORTHORHOMBIC IN THE SOLID SOLUTION $Ba_{(2.15-x)}Na_{(0.7+x)}W_xNb_{(5-x)}O_{15}(0 \leq x \leq 1)$	613
EQUIVALENCE OF PHRASE, SENTENCE ELEMENTS AND SYNTACTIC CONSTITUENTS.....	614
NEW RULES-REGULATIONS TO IMPROVE PATIENT SAFETY FROM FALSIFIED MEDICINES	615
ANTHROPOMETRIC CHARACTERISTICS IN CHILDREN AND YOUNG PEOPLE AGED 12 TO 17 YEARS OLD IN THE POLOG REGION, NORTH MACEDONIA	616
ENHANCEMENT OF SECURE DYNAMIC SOURCE ROUTING PROTOCOL FOR MANE	617
THE EUROPEAN CONVENTION ON HUMAN RIGHTS AND THE EU CHARTER OF FUNDAMENTAL RIGHTS: COMPARATIVE ANALYSIS	623
FACIAL GUNSHOT INJURIES MANAGEMENT IN LIBYA (WESTERN REGION) FROM 2011 TO 2019.....	626

**A POETIC DEATH-NAMAH ABOUT THE MARTYRDOM OF HZ. ALİ: DER-BEYÂN-I
VEFÂT-I HAZRET-İ ‘ALİ**

Res. Asst. İlyas KAYAOKAY

*Munzur University, Faculty of Literature, Department of Old Turkish Literature,
ORCID Code: 0000-0001-8544-2307*

ABSTRACT

Vefat-namah (death-namah) as a literary genre; It is the general name given to works that deal with the death of some religious elders, especially Hz. Muhammad, in a legendary style, mostly in masnawi verse form and sometimes in prose. Vefat-names differ from elegy in that they report the death of the person in question in detail, from beginning to end. In our literature, after the Hz. Prophet, the most death-nâme was written about Hz. Abraham. There are also many poems about the death of the four caliphs and the ahl al-bayt. The most striking of these are undoubtedly those written for Hz. Ali. The most important reason for this is; It is a great sadness that Hz. Ali, who came to the forefront with his heroism, was martyred in a treacherous attack. There has been no study so far on such poems, which are generally found in the last chapters of the journals containing the Hz. Ali wars.

In this statement, a poetic vefat-namah describing the martyrdom of Hz. Ali, located at the end of a 219-page journal registered with the place number 11930 in Konya Koyunoğlu Museum, will be discussed and introduced. The aforementioned verse was arranged in masnawi verse and is registered with the title of “Der-Beyân-ı Vefât-ı Hazret-i ‘Alî Kerrema’llâhu Vechehu ve Rağiya’llâhu Te‘âlâ ‘Anhu”. An incomplete copy of this masnawi was also found in the last leaves of a journal in 06 Mil Yza. 3803/2. The author of the masnawi, which has a total volume of 104 couplets and has a weak literary aspect, is unknown, and it was written in the form of mefâilün mefâilün feülün. In our study, it will be determined how much of the aforementioned historical event is actually true and the elements of the anecdote in it.

Keywords: Hz. Ali, İbn Mülcem, martyr, masnawi, legend, death-namah

**HZ. ALİ’NİN ŞEHADETİ HAKKINDA MANZUM BİR VEFAT-NÂME: DER-BEYÂN-I
VEFÂT-I HAZRET-İ ‘ALİ**

ÖZET

Bir edebî tür olarak vefât-nâme; başta Hz. Peygamber olmak üzere kimi din büyüklerinin, mutasavvıfların, devlet adamlarının nasıl vefat ettiğini menkıbevî bir üslupla ele alan, ekseriyetle mesnevi nazım formuyla bazen de mensur yazılmış eserlere verilen genel addır. Vefât-nâmeler, bahsi geçen kişinin ölümünü, baştan sona detaylarıyla bildirmesi yönüyle mersiyyeden ayrılmaktadır. Edebiyatımızda yer alan manzum vefât-nâmeler, en fazla Hz. Peygamber hakkında yazılmıştır. Yine dört halife ve ehl-i beytin ölümü hakkında da pek çok manzume vardır. Bunlardan en dikkat çekici olanları şüphesiz Hz. Ali için yazılanlardır. Bunun en önemli sebebi; millî bir kahraman gibi görülen Hz. Ali’nin, hain bir saldırıyla şehit edilmesinden duyulan büyük üzüntüdür. Genellikle Hz. Ali cenklerini ihtiva eden mecmuaların son bölümlerinde bulunan bu tür manzumeler üzerine bugüne kadar herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Bu bildiride, tam nüshası Konya Koyunoğlu Müzesi’nde 11930 yer numarasıyla kayıtlı, 219 varaklı bir mecmuanın sonunda yer alan, Hz. Ali’nin şehit edilmesini anlatan manzum bir vefât-nâme ele alınıp tanıtılacaktır. Söz konusu manzume, mesnevi nazım şekliyle tertip edilmiş olup “Der-Beyân-ı Vefât-ı Hazret-i ‘Alî Kerrema’llâhu Vechehu ve Rağiya’llâhu Te‘âlâ ‘Anhu” başlığıyla kayıtlıdır. Bu mesnevinin eksik bir nüshası da 06 Mil Yza. 3803/2’de yer alan bir mecmuanın son varaklarında tespit edilmiştir. Yekûnu 104 beyit hacmindeki edebî yönü zayıf eserin müellifi meçhul olup *mefâilün mefâilün feülün* kalıbıyla nazmedilmiştir. Çalışmamızda, mezkur tarihî hadisenin gerçekte ne kadarının doğru olduğunun ve içindeki menkıbevî unsurların da ayrıca tespiti yapılacaktır. Ardından iki nüshadan hareketle Arap harfli metnin Latin alfabesine transkripsiyonlu aktarımı yapılarak dikkatlerden kaçmış bu türe dikkat çekilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hz. Ali, İbn Mülcem, şehit, mesnevi, menkıbe, vefât-nâme.

GİRİŞ

Edebiyat tarihimizde belirli bir konuyu ihtiva eden manzumeler, çeşitli edebî türler altında tasnif edilip incelenmektedir. Pek çok eser ise henüz daha kategorize edilmemiş olup araştırmacıların ilgisini beklemektedir. Bu alanda yapılan çalışmalarda yer almayan bir diğer edebî tür de vefât-nâmelerdir. Vefât-nâme; başta Hz. Peygamber olmak üzere diğer peygamberlerin, kimi din büyüklerinin, mutasavvıfların, devlet adamlarının ve tarihî simaların nasıl vefat ettiğini menkıbevî bir üslupla müstakil şekilde ele alan, ekseriyetle mesnevi nazım formu ile bazen de mensur yazılmış eserlere verilen genel addır. Vefât-nâmeler, bahsi geçen kişinin ölümünü, baştan sona detaylarıyla bildirmesi, sadece ölümden duyulan ıztıraptan ibaret olmaması yönleriyle ağıt ve mersiyyeden ayrılmaktadır. Dinî yahut tarihî bir şahsiyetin şehit edilmesini ele alan şehid-nâme yahut şehâdet-nâmeler de bu tür içerisinde değerlendirilebilir. Hafız Hüseyin Ayvansarayî gibi müelliflerin yazdığı, tezkire türünde olan vefâyât-nâmeler¹⁴ sözü geçen türün dışında eserlerdir.

Edebiyatımızda Hz. Peygamber'den¹⁵ sonra en fazla manzum vefât-nâme, yine Hz. Peygamber'in genç yaşta ölen oğlu İbrahim hakkında yazılmış olup kütüphane kayıtlarında “destan” olarak geçmektedir. *Vefât-ı İbrahim* manzumesinin müellifinin 15. asrı idrak ettiği tahmin edilen Kırşehirli İsa adında bir şair olduğu sanılmaktadır. Tespitlerimize göre 106 beyitlik manzumesinin beş¹⁶ nüshası mevcuttur. Eser üzerine Kazım Köktekin¹⁷ ve Hanife Koncu¹⁸ birer çalışma yapmıştır. Yine dört halife ve ehl-i beytin vefatları hakkında da pek çok manzume vardır. Hz. Hasan ve Hüseyin'in vefatlarını anlatan “Vefâtü'l-Hasan u Hüseyin” adlı bir manzume, Türk Dil Kurumu El Yazmaları No: 76'da kayıtlı bir mecmua içinde 119b-122b varakları arasındadır. 71 beyit kadar olan mesnevi, mefâilün mefâilün feülün kalıbıyla yazılmıştır. Hz. Meryem ile ilgili mensur bir vefat-nâme, Millî Kütüphane'de 06 Mil Yz A 3755/18 yer numarasıyla kayıtlı bir mecmuanın 83b-87b varakları arasında bulunmaktadır. Hz. İbrahim hakkında da vefat-nâmeler mevcut olup *Risâle fi Beyân-ı Vefât-ı İbrâhîm Halîl* başlıklı mensur bir nüshasına, Mısır Hidiv Kütüphanesi Türkçe Yazmaları No: 9108/4'de tesadüf edilmiştir. Anlaşılabileceği üzere vefât-nâmelerin, en çok dinî şahsiyetlere dair yazıldığı müşahede edilmektedir.

Bu bildiride de Hz. Peygamber'in amcasının oğlu, damadı, ona ilk iman eden Müslümanlardan olan son büyük halife Hz. Ali hakkında yazılmış bilinmeyen bir vefat-nâme ele alınıp tanıtılacaktır. Hz. Ali'nin edebiyat tarihimizdeki yeri önemlidir. Zira Hz. Peygamber'den sonra hakkında en fazla edebî tür teşekkül etmiş şahısların başında gelmektedir. “Hz. Ali'nin doğumu, Hz. Peygamber'in hayatında katıldığı gazalar, hakkında inen ayetler ve rivayet edilen hadisler, halifeliği sırasında yaptığı savaşlar, bu harpler sırasındaki kahramanlıkları, keramet ve meziyetleri, hitabe, emirname, mektup, vecize ve şiirleri, fiziki yapısı hususunda çok miktarda eser meydana getirilmiştir” (Ceyhan, 2013: 116). “Bu

¹⁴ Ekinci, Ramazan (2013). *Hâfiz Hüseyin Ayvânsarayî-Vefâyât-ı Ayvânsarayî (İnceleme-Tenkitledi Metin)*, İstanbul: Buhara Yayınları.

¹⁵ Bir örneği için bkz: Vefâtü'n-Nebî 'Aleyhi's-selâm: Ankara Milli Kütüphane'de 06 Mil Yz A 3454 yer numarasıyla kayıtlı 13 varaklık küçük bir eserdir. Başlık kırmızı mürekkeple belirtilmiş olup harekeli nesih ile yazılmıştır. Cetvelsiz her varakta 9 beyit kayıtlıdır. Müellif ve müstensihî meçhul olup H. 1265/ M. 1849 yılında istinsah edilmiştir. Yekûnu 192 beyit kadar olan mesnevi, fâilâtün fâilâtün fâilün kalıbıyla yazılmıştır.

¹⁶ a. Seyfettin Özege Koleksiyonu, SA 14, v. 7b-12b / b. 06 Mil Yz A 9084/2 / c. 34 AE Manzum 1411 / d. Topkapı Sarayı Yeni Yazmalar No: 520/3, v. 50a-54b / e. 34 Ae Şeriyye 584/1, v. 1b-6a

¹⁷ Köktekin, Kazım (2001). “Kırşehirli İsa'nın Dâstân-ı İbrâhîm'i ve Dili”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 16, s. 13-26

¹⁸ Koncu, Hanife (2001). “Edebiyat-Tarih Bağlamında Bir Mesnevi: Dâstân-ı Vefât-ı İbrâhîm”, *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 4, s. 305-329

hususları ihtiva eden eserler çeşitli edebî türler altında incelenmektedir. Onun doğumunu ele alan mevlidler ölümünden söz eden vefâyât-nâmeler, kerametlerini hikâyelerle karışık anlatan fazilet-nâmeler, menkıbe/ menâkıb-nâmeler, methiyeler, tavsiye ve öğütlerini ihtiva eden ahid-nâmeler, nasihat-nâmele, kırk sözünü içeren sad-kelimeler, vecizeler belli başlı türlerdendir. Hz. Ali'nin yaptığı savaşlar etrafında teşekkül etmiş en önemli tür ise; telif, tercüme ve adapte edilen cenk-nâme yahut gazavât-nâmelerdir” (Kayaokay, 2021: 20). Bugüne kadar bütün bu türler üzerine çeşitli çalışmalar yapılmış ve yapılmaya da devam etmektedir. Ancak vefât-nâmeleri üzerine şimdiye kadar bir çalışma bulunamamıştır.

Vefât-nâme'nin Tanıtımı ve İncelemesi

Kanaatimce vefât-nâmelerden en dikkat çekici olanları şüphesiz Hz. Ali için yazılanlardır. Bunun en önemli sebebi; kahramanlığıyla ön plana çıkmış Hz. Ali'nin hain bir saldırıyla şehit edilmesinden duyulan büyük üzüntüdür. Söz konusu manzume, Konya Koyunoğlu Müzesi'nde 11930 yer numarasıyla kayıtlı, Hz. Ali cenk-nâmeleri ve menâkıb-nâmelerini muhtevî bir mecmuanın en sonunda yer almaktadır. Manzume, 219 varaklık mecmuanın 217b-219b varakları arasında kayıtlı olup son varakının baş kısmı tahriptir. Başlığı, kırmızı mürekkeple, “Der-Beyân-ı Vefât-ı Hâzret-i ‘Alî Kerrema’llâhu Vechehu ve Rağiya’llâhu Te‘âlâ ‘Anhu” şeklinde belirtilmiştir.

Klasik tertipten uzak bir mesnevi nazım şekliyle mürettep 99 beyit hacmindeki eser, *mefâilün mefâilün feûlün* kalıbıyla tertip edilmiştir. Müellifi ve müstensihine dair bir bilgi kayıtlı değildir. Cetvelsiz her varakta 24 satır olup harekesiz nesih hatlıdır. Sondaki ketebe kaydından H. Receb 1180/ M. Ocak-Aralık 1766-67 yılında istinsahının tamamlandığı anlaşılmaktadır. Mecmuadaki diğer manzumeler gibi edebî açıdan son derece zayıf bir metindir. Yalın bir Türkçe ile yazılan mesnevide Arapça ve Farsça kelime ve terkipler basit düzeydedir. Mecmuanın konu bütünlüğüne uygun olarak son bölümde Hz. Ali'nin şehit edilişi, tarihî gerçeklerle kısmen örtüşecek şekilde ifade edilmiştir.

Mezkûr eserin çok eksik bir nüshası daha mevcuttur. Millî Kütüphane'de 06 Mil Yza. 3803/2'de kayıtlı bir mecmuanın son varaklarında “Hazâ Dâstân-ı ‘Alî b. Ebî Tâlib Kerrema’llâhu Veche” başlığıyla yer almaktadır. Cetvelsiz varaklara harekeli bir nesih hattıyla yazılmış manzumenin yalnızca iki varakı yani 39 beyti elimizdedir. Mecmuanın varakları kopuk olduğu için diğer beyitlerine ulaşılmasa da Koyunoğlu nüshasında bulunmayan beş beytin bu nüshada olduğu anlaşılmıştır. Buna göre Koyunoğlu nüshasında da eksik beyitler var demektir. Çalışmamızda H. 1172 M. 1758-1759 tarihinde istinsah edilmiş bu noksan metinden de istifade edilmiştir. Böylece metnin elimizdeki beyit sayısı 104'e yükselmiştir. Bu nüsha, gerek vezin gerek imla yönünden oldukça problemlidir. Her iki nüshanın da dil özelliklerine, arkaik ek ve kelimelerin çokluğuna bakıldığında Eski Anadolu Türkçesi devrinde (14-16.yy arasında) yazıldığını söyleyebiliriz.

Hz. Ali'nin vefatından söz eden farklı bir eser de Türk Dil Kurumu El Yazmaları'nda No: 76'da kayıtlı bir mecmuanın 156b-165b varakları arasında bulunmaktadır. 239 beyit hacmindeki *mefâilün mefâilün feûlün* kalıplı bu mesneviden sonra Hz. Ali'nin şehadetinden sonraki kerametlerini anlatan manzumeler de kayıtlıdır.

Mesnevide Hz. Ali'nin nasıl şehitlik mertebesine ulaştığı şu şekilde nazmedilmiştir:

“Hz. Ali beş sene halifelik makamında kalmıştır. Mervan, Hz. Osman'ın şehit olmasına sebep olduktan sonra kaçarak Şam'a gitmiş ve bir müddet orada kalmıştır. Şam'da olduğu süre içerisinde fitne

çıkarmaktan geri kalmayan Mervan, Muaviye'ye giderek Hz. Osman'ın katilinin Hz. Ali olduğunu söyler. Bu fitneden sonra Hz. Ali'nin üzerine sefere gidilir ve yedi kez onunla cenk ettikten sonra kimsenin Hz. Ali'yi öldüremeyeceğini anlarlar. Onu ancak hileyle yenmenin mümkün olduğunu bilen Mervan, bir plan yapar ve bir cadı kadın bulup Muaviye'ye getirir. Mervan, bu işi ancak bu kadının hilesi sayesinde başarabileceklerini söyler ve Muaviye'den ona altın ve gümüş verilmesini ister. Kadına, Hz. Ali'yi öldürmesi için pek çok altın ve gümüşün yanında bir de zehirli kılıç verirler. Bu cadı kadının çok güzel bir kızı vardır ve kızını da alarak Hz. Ali'nin bulunduğu Kufe şehrine doğru yola koyulur. Kadın ve kızı Kufe'ye varınca sahipsiz bir ev bulur ve yerleşir. Kadın daima yola doğru oturarak yapacağı hileyi düşünmektedir.

Hz. Ali'nin ahırlara bakmakla görevli bir eri vardır. Namı, Mülcem Oğlu olup işi, katırları tımar etmektir. Mülcem Oğlu, bir gün katırları otlatmaya götürürken yolu, cadı karının evine düşer. Karının güzel kızını görünce ona âşık olur ve aklı başından gider. Onun böyle yerinden kımıldamadığını fark eden kadın, Mülcem Oğlu'nun kızına âşık olmasına sevinerek onu yanına çağırır. Kadın, Mülcem Oğlu'na yanına oturmasını söyler ve ona bir işi başarması karşılığında bin altın ve gümüş vereceği vaadinde bulunur. Üstüne kızını da verecek onu damadı yapacaktır. Kadın, dileğinin Hz. Ali'nin öldürülmesi olduğunu bildirir ve bir fırsatını bulup onu öldürmesini söyleyerek ona, bin altınla birlikte kendisine daha evvel verilen zehirli hançeri de verir. Mülcem Oğlu bu teklifi kabul eder ve gece gündüz Hz. Ali'yi öldürmek için bir çare aramaya başlar. Mülcem Oğlu, onu ancak namaz esnasında gafil yakalayabilip öldürebileceğini düşünür.

Hz. Ali, o gece rüyasında Hz. Peygamber'i görmüş ve sevinmiştir. Hz. Peygamber, ona yakında yanına geleceğini bildirir. Hz. Ali, kısa zaman içerisinde öleceğini anlar ve oğulları Hz. Hasan ve Hüseyin'e nasihatlerde bulunur. Bu dünyanın kimsenin vatani olamayacağını, dünyanın bir köprü olduğunu, herkesin üzerinden gelip geçtiğini bir gün ölüm denilen şerbetin içileceğini söyler. Yakın bir zamanda kendisinin de bir sefere çıkacağını ve bu fani dünyadan kurtulacağını oğullarına bildirir. Çocuklarına, öldükten sonra neler yapmaları gerektiğini ve vasiyetini anlatır.

Hz. Ali, önce cenazesinin yıkayıp kefenlenmesini, ardından namazının kılınmasını ister. Cenazeyi evde bekleterek oğullarının da yanında durmalarını tembihler. O gece örtünmüş bir kimse, bir deveyle gelecek ve cenazesini deveye yükleyerek gidecektir. Hz. Hasan ve Hüseyin'in de o kişinin peşinden gitmesini, şehrin ucuna ulaşınca da onların geri gelmesini buyurur. Hz. Ali, bunun Allah'ın emri olduğunu bildirerek vasiyetini tamamlar.

Hz. Ali bir gece mescide gider ve Allah'a dua edip yakarır. O esnada Mülcem Oğlu da mescide gelir. Hz. Ali'nin namaz kıldığını gören Mülcem Oğlu, eline fırsatın geçtiğini düşünür ve zehirli kılıcı eline alarak Hz. Ali'yi arkasından yararlar. Mülcem Oğlu, hemen kaçmaya başlar ancak mescidin çıkış kapısını bulamaz. Bağırmağa başlayınca herkes sesini duyar ve mescide gelerek neden bağırıp çağırdığını ona sorarlar. Mülcem Oğlu da yalnız başına Hz. Ali'yi yaraladığını söyler. Onun bu sözlerini duyanlar hemen yakalayıp onu bağlarlar ve orada onu katlederler. Müminler, Hz. Ali'nin mesud bir vaziyette namazını tamamladığına şahitlik ederler. Hz. Ali'nin bu yaradan haberi olmamış, yarasını hissetmemiştir. Hz. Ali'yi evine ulaştırırlar ve halk bu durum karşısında perişan olur. Hz. Hasan ve Hüseyin, babalarının o hâlde olduğunu görünce ayrılık ateşiyle ciğerlerini dağlarlar. Hz. Ali, artık iyice zayıf düşünce vedalaşır ve şehadet getirerek ruhunu Hakk'a teslim eder. Onun şehit oluşuna zengin, fakir, okumuş, cahil tüm halk, feryat-figan eder.

Hız. Ali, yıkanıp kefenlendikten sonra namazı kıılır. Herkes dağılınca vasiyeti gereği Hız. Hasan ve Hüseyn evde onun yanında bekleyip Kuran okurlar. Gece olunca devesi olan bir kişinin geldiğini görürler. Kara örtü giyinmiş bu kişi, Hız. Ali'nin cenazesini alarak devenin üzerine yatırır ve yola koyulur. Hız. Hasan ve Hüseyn de perişan vaziyette onun peşinden giderler. İki kardeş babalarını alan bu kişinin kim olduğunu merak eder ve cenazeyi nereye götürdüğünü ona sormak isterler. O kişinin yanına giderek yüzünü açmasını, zira içlerinde şüphelerinin olduğunu bildirirler. O kişi de yüzünden örtüyü kaldırarak gülümsemeye başlar. Hız. Hasan ve Hüseyn yüzü örtülü kişinin kendi babaları olduğunu görerek sevinirler. İki kardeş babalarının erişdiği makamı idrak ederek Allah'a çok şükrederler.”

Bu mesnevide, Hız. Ali'nin şehit ediliş, baştan sona detaylarıyla anlatılmıştır. Elbetteki tarihî bir olay nazmedilirken içerisine menkıbevî unsurlar da girebilir. Kaynaklarda Hız. Ali'nin ölümüyle ilgili şu bilgi yer alır: Hız. Ali, “Kûfe’de, intikam arzusu ile yanıp tutuşan Hâricî Abdurrahman b. Mülcem tarafından zehirli bir hançerle sabah namazında yaralanmış, aldığı yaranın tesiriyle iki gün sonra 19 veya 21 Ramazan 40’ta (26 veya 28 Ocak 661) vefat etmiş ve Kûfe’ye (bugünkü Necef) defnedilmişti” (Fığlalı, 1989: 374). Mesnevideki Mülcem Oğlu (Abdurrahmân b. Amr b. Mülcem el-Murâdî el-Himyerî el-Kindî ö. 40/661) ve bir sabah vakti namazda zehirli hançerle yaralanması olayı tarihî gerçeklikle birebir aynıdır. Ancak Mülcem Oğlu’nun Hız. Ali’yi şehit etmesi, mesnevide farklı bir sebebe bağlanmıştı. Yine Mülcem Oğlu, mesneviye göre orada derhal katledilmişti. Ancak onun hemen öldürülmediği, zindana atıldığı, Hız. Ali'nin vasiyeti gereği kendisi ölünce de “kıyas uygulanarak” öldürüldüğü rivayet edilir. Hatta Hız. Ali, kendisine verilen sütü içtikten sonra yarısını da zindanda bulunan Mülcem Oğlu’na gönderdiği ancak İbn Mülcem’in bu sütü zehirli sanarak içmediği de rivayet edilmektedir.

İbn Mülcem mesnevi de Hız. Ali'nin emrindeki askerlerden biri olarak gösterilir. O, ahır işlerinden sorumlu olup katırları tımar etmekle görevlidir. Hız. Ali'nin İbn Mülcem’i daha evvel tanıdığı bilinmektedir. Hatta Hız. Ali, kendisini Abdurrahman B. Mülcem’in öldüreceğini biliyordu ve ona bir keresinde “Ya İbn Mülcem ölümüm senin elinden olacak” demiştir. İbn Mülcem, Sıffin Savaşı’nda Hız. Ali'nin saflarında savaşmış “Hakem Vak’ası’ndan sonra diğer Hâricîler’le birlikte ona karşı cephe” almıştır (Fığlalı, 1999: 220).

Mesnevide anlatılan kıza âşık olma motifi, Tarih-i Tâberî’de de biraz farklı versiyonla yer almaktadır. Buna göre İbn Mülcem, Mervan ve Muaviye’nin kiraladığı bir cadı kadının kızına olan aşkıandan dolayı değil de zaten Hız. Ali’yi öldürmek için Kufe’ye gelmiştir ve ölüm listelerinde Muaviye de vardır. İbn Mülcem “Bir gün, Nehrevan’da öldürülen arkadaşları için ağıt yakan Teymû’r-Ribâb kabilesi mensupları ve bu arada onlardan çok güzel bir kadın olan Katâmi bint Şicne (Şihne) ile karşılaşır. Kadının güzelliğine hayran kalan İbn Mülcem ona evlenme teklifinde bulunur. Katâmi bu teklifi mehir olarak kendisine 3000 dirhem, bir köle, bir kadın hizmetçi vermesi ve Ali b. Ebû Tâlib’i öldürmesi şartıyla kabul edeceğini, çünkü Nehrevan’da babasıyla kardeşini kaybettiğini ve intikam almak istediğini bildirir; İbn Mülcem de esasen bu amaçla Kûfe’ye geldiğini söyler ve böylece anlaşılır” (Fığlalı, 1999: 220).

İbn Mülcem’in Hız. Ali’yi öldürmesiyle ilgili daha pek çok rivayet bulunmaktadır. Burada tarihî bilgilerle örtüşmeyen menkıbevî olaylar da söz konusudur. Örneğin Hız. Ali'nin rüyasında Hız. Peygamber’i görerek yakın zamanda öleceğini bildirmesi, Hız. Ali'nin çocuklarına kendisini alıp götürüleceğini bildirdiği, elinde devesi olan ve yüzü örtülü kişinin gelmesi ve o kişinin yine Hız. Ali çıkması menkıbevî motiflerden en dikkat çekici olanlarıdır.

Metin

Çalışmamızda N1 olarak belirtilen Koyunoğlu nüshası esas alınmış olup N2 şeklinde belirtilen Millî Kütüphane nüshasıyla arasındaki farklar dipnotta verilmiştir. Beyitler numaralandırılmış olup varak numaraları da [köşeli parantez] ile gösterilmiştir. N2 nüshasında bulunan ve N1 nüshasında olmayan beyit ve mısralar anlam bütünlüğünü bozmayacak şekilde ilave edilmiştir. İmale, zihaf med gibi aruz hususiyetleri *italik* şekilde yazılmıştır. (Aruz kusuru olarak görülmeyen atıf terkipleri dahil) İmalede heceler, “*sağa, didi*”; med “*kibr*” ve zihaf ise harfler, “*zîrâ*” italik hâle getirilmiştir. Veznin aksadığı kelimelerde kelime üzerine dipnot, mısra ise mısra sonuna dipnot düşülerek veznin bozulduğu belirtilmiştir. Metin tamir edilirken, eksik yazılan ibareler köşeli parantez [] ile fazla yazılan ibareler () parantez ile nüshanın tahribatından ötürü okunamayan yerler ise [...] ile gösterilmiştir.

Der-Beyân-ı Vefât-ı Hâzret-i ‘Alî Kerrema’llâhu Vechehu ve Rağiya’llâhu Te‘âlâ ‘Anhu

Mefâilün Mefâilün Feülün

1. ‘Alî çünkim hilâfet etdi beş yıl
Vefâtına sebep *ne* oldı sen bil¹⁹
2. Şehîd olmasına meger ki Osmân
Sebeb olmuş *idi* Mervân-ı Tuğyân
3. Pes andan şoñ²⁰ kaçuben gitmiş *idi*
Varuben Şâm’da *karâr* itmiş *idi*²¹
4. Ki Mervân çünki *anda* kaldı Şâm’da²²
Ne *fitne* idiserdür²³ diñle *anda*
5. Anıñ *fitnesine* yokdur nihâyet
Mu‘âviye’yi azdırdı be-ğâyet
6. *Didi* Osmân’ı öldüren ‘Alî’dir
Sebebi bellü hem *vechi* celîdir²⁴
7. Bu *fitneyi* düzüben söylediler
‘Alî *ile*²⁵ varup²⁶ ceng eylediler
8. *Yedi* kez itdiler kim cengi yâre²⁷
‘Alî’ye bulmadılar aşlâ çâre

¹⁹ N2: oldı bilgil

²⁰ N2: bu kelime yoktur.

²¹ N2: Varuben *anda* Şâm’da kalmış *idi*

²² N1: Çünki Mervân ‘azm idüp kaldı Şâm’da

²³ N2: kaynadısa

²⁴ N2: bu beyit yoktur.

²⁵ N2: bile

²⁶ N2: varuben

²⁷ N2: Yedi kez ceng eylediler ey yâr

9. Çü gördiler anı cengile olmaz²⁸
‘Alî’ye kimse hîç bir çâre²⁹ bulmaz

10. Bu kez Mervân bir ayruğ fitne kıldı
Ki bir câzû kıızı var³⁰ idi buldı

11. Mu‘âviye’ye getürdi pes anı
Didi Mervân aña kim aña beni³¹

12. Buyursañ bu qarı başarıñ işi
Virelüm buña çok altun gümüşi

13. Bunı gönderelüm hüş vara gide
Varuban anda mekr ü hîle ide

14. Bunıñ mekri sebebinden ola kim
‘Alî’yi katl ideler anda belkim³²

15. Şu hâdden virdiler altun gümüşi
Kim varup [aña] başara bu işi³³

16. Virdiler³⁴ bir ağulı kılc aña
Didiler [...] olur anda saña³⁵

17. Yarağ itdi qarı gitmege yola
Var idi hem bir³⁶ kıızı aldı bile³⁷

18. Cemâl idi be-gâyet duhter-i hûb
İşi fitne-i vâlâ zât-ı maħbûb³⁸

19. Qarı aldı kızını girdi yola
İşit nice idiser mekr ü hîle³⁹

[217b]

²⁸ N2: Çün gördiler anıñ cenk olmaz

²⁹ N2: kimse hergiz çâre

³⁰ N2: bir câzûlık var

³¹ N2: Mervân budur ki dinle bum

³² N2: bu beyit yoktur

³³ Mısrada vezin aksamaktadır.

³⁴ Bu kelime vezni bozmaktadır.

³⁵ N2: bu beyit yoktur

³⁶ Bu kelime vezni bozmaktadır.

³⁷ N2: bu beyit yoktur

³⁸ N2: bu beyit yoktur

³⁹ N2: bu beyit yoktur

20. ‘Alī pes Kūfe’de olurdu ol dem
Karı vardı irişdi aña pür-gam⁴⁰

21. Bir ıssısuz ev buldı çü ol kındı⁴¹
Devesini çögürüp anda indi⁴²

22. [Yüzüni] dönderüp oturdu yola
Ki hîle sancağın tutardı elde⁴³

23. ‘Alī’niñ ahır⁴⁴-sālārı var idi
Adına Mülcem Oğlu dirler idi⁴⁵

24. Katırlara tımar iderdi ol it
Hikâyâtı n’olırsar diñle işit⁴⁶

25. Meger bir gün o Mülcem Oğlu tırdı
Katırları otarmağa giderdi⁴⁷

26. Karımıñ üstüne uğradı yolu
Nice olur pelidin diñle hâli⁴⁸

27. Karımıñ kızına gözi olur tüş
Görüben amı ‘aşık oldı medhüş⁴⁹

28. Ol itin böyle oldı çünki hâli
Kımıldamağa kalmadı mecâli⁵⁰

29. Karı gördi ki ‘aşık oldı amı
Be-gâyet şād olup sevindi cânı⁵¹

30. Çağırıp katına amı getürdi
Gelüben Mülcem Oğlu hoş oturdu⁵²

⁴⁰ N2: bu beyit yoktur

⁴¹ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁴² N2: bu beyit yoktur

⁴³ N2: bu beyit yoktur

⁴⁴ Bu kelime vezni bozmaktadır.

⁴⁵ N2: bu beyit yoktur

⁴⁶ N2: bu beyit yoktur

⁴⁷ N2: bu beyit yoktur

⁴⁸ N2: bu beyit yoktur

⁴⁹ N2: bu beyit yoktur

⁵⁰ N2: bu beyit yoktur

⁵¹ N2: bu beyit yoktur

⁵² N2: bu beyit yoktur

31. *Çarı eydür ki aña dinle beni*
Sîm [ü] zerle ihyâ ideyim seni⁵³

32. *Ki bir işim var anı ger bilürsen*
Eger ol hâcetümi bitürürsen⁵⁴

33. *Saňa ben işde biñ altun vireyim*
Kızımı virüp⁵⁵ güyegü ideyim⁵⁶

34. *Dağı kızım vireyim saňa ey cān*
Güyegüm ol ideyüm ‘ahd u peymān⁵⁷

35. *Didi kim Mülcem oğlı sen ne dirsın*
Saňa hizmet için ne buyurursın⁵⁸

36. *Çarı eydür budur saňa didigim*
Güyegü idünüben söyledigim⁵⁹

37. *Dilerim ki ‘Alī’yi öldüresin*
Beni şād eyleyüben güldüresin⁶⁰

38. *Depele gürz ile fırsatını bul*
Kızımı vireyin hoş güyegüm ol⁶¹

39. *Çü böyle didi biñ altunı virdi*
Ol ağulu kılıcı bile virdi⁶²

40. *Çabül itdi çü Mülcem Oğlu anı*
Çapup dünyāya ol it ü yabānı⁶³

41. *Hoş aldı ol altunı⁶⁴ hem kılıcı*
Dün [ü] gün fitne oldı işi güci⁶⁵

42. *Gice gündüzde fırsat arar idi*

⁵³ Mısrada vezin aksamaktadır.

⁵⁴ N2: bu beyit yoktur

⁵⁵ Bu kelime vezni bozmaktadır.

⁵⁶ N2: bu beyit yoktur

⁵⁷ N2: bu beyit yoktur

⁵⁸ N2: bu beyit yoktur

⁵⁹ N2: bu beyit yoktur

⁶⁰ N2: bu beyit yoktur

⁶¹ N2: bu beyit yoktur

⁶² N2: bu beyit yoktur

⁶³ N2: bu beyit yoktur

⁶⁴ Bu kelime vezni bozmaktadır.

⁶⁵ N2: bu beyit yoktur

‘Alī’yi nice öldürsem dir idi⁶⁶

43. Ben *anı* öldüremezem el ala
Meger kim ol namāz içinde *ola*⁶⁷

[218a]

44. Namāz içinde iken zīrā bilmez
Sūñü ile ursalar⁶⁸ anı tıymaz⁶⁹

45. Meger ‘Alī gice düşünde ey cān
Resül’i görüben *oldı şādumān*⁷⁰

46. Resūla’llāh ‘Alī’ye *didi* anda
Yağında gelesin sen *dağı* bunda⁷¹

47. ‘Alī çün kim bu *düşü* görmüş idi
Bekāya *gidecegin* bilmiş idi⁷²

48. Hasan ‘a hem Hüseyñ’e *didi* ey cān
Bu fāñide tutamaz kimse evtāñ⁷³

49. Bu bir köprüdürür *gelüp* geçerler
Ölüm şerbetini hep *halk* içerler⁷⁴

50. Yağında *baña dağı* bir sefer var
Ki *kırtulmağa* fāñide zafer var⁷⁵

51. Vaşiyet iderem *size* ‘ayāñı
Ne kim *size* dirsem⁷⁶ idün siz *anı*⁷⁷

52. Şu vaktin kim ölem *beni* yuyasız
Kefenleyüp *namāzımı* kılasız⁷⁸

⁶⁶ N2: bu beyit yoktur

⁶⁷ N2: bu beyit yoktur

⁶⁸ Bu kelime vezni bozmaktadır.

⁶⁹ N2: bu beyit yoktur

⁷⁰ N2: bu beyit yoktur

⁷¹ N2: bu beyit yoktur

⁷² N2: bu beyit yoktur

⁷³ N2: bu beyit yoktur

⁷⁴ N2: bu beyit yoktur

⁷⁵ N2: bu beyit yoktur

⁷⁶ Bu kelime vezni bozmaktadır.

⁷⁷ N2: bu beyit yoktur

⁷⁸ N2: bu beyit yoktur

53. Cenāzemi koyasız benim evde
Oturup bekleyesiz siz yanımda⁷⁹

54. Çünkü⁸⁰ gice ola bir kişi gele
Kim cār örtünmüş ve bir deve bile⁸¹

55. Beni koyup deveye bile gide
Söylemeyüp ol ki devesin yide⁸²

56. Bile gidiş siz anuñla bilece
Beni şehriñ ucuna iletince⁸³

57. Dönüp girü anda⁸⁴ gelün siz ey cān
Hāḡ'ıñ emri budur ölmek perīşān⁸⁵

58. Vaşiyet etdi anlara ‘Alī hoş
Olar da diñleyüben urdılar güş⁸⁶

59. Pes andan emr-i Sübhānī irişdi
Ecel cür‘āsını da ‘Alī içdi⁸⁷

60. Meger bir gice donla durmuş idi
Varıban mescide hem girmiş idi⁸⁸

61. Çü girdi mescide tırdı namāza
Tazarrü‘ ide hem ol bī-niyāza⁸⁹

62. Bu yaña Mülcem Oğlu dahı tırdı
Gelüp gice ile mescide girdi⁹⁰

63. ‘Alī’yi gördi kim tırmuş namāza
Yönelüp kıbleye tırmuş niyāza⁹¹

⁷⁹ N2: bu beyit yoktur

⁸⁰ Bu kelime vezni bozmaktadır.

⁸¹ Bu mısradaki vezin aksamaktadır.

⁸² Bu mısradaki vezin aksamaktadır.

⁸³ N2: bu beyit yoktur

⁸⁴ Bu kelime vezni bozmaktadır.

⁸⁵ N2: bu beyit yoktur

⁸⁶ N2: bu beyit yoktur

⁸⁷ N2: bu beyit yoktur

⁸⁸ N2: bu beyit yoktur

⁸⁹ N2: bu beyit yoktur

⁹⁰ N2: bu beyit yoktur

⁹¹ N2: bu beyit yoktur

64. Çü gördi kim Mülcem oğlu it murdâr⁹²
Didi işbu gice hoş fırsatım var⁹³

65. Ağulı kılıcı çün ele aldı⁹⁴
Varuban'Alî'yi arkaru⁹⁵ çaldı

66. Dönüben kaçdı anda⁹⁶ turamadı
Gelüp mescid kapusın bulamadı

67. Hây [u] hüy diyüben ol it çağırdı⁹⁷
Ününi işidüp halk üşe⁹⁸ geldi

[218b]

68. Dediler kim⁹⁹ ne çağırırısın ey yâr
Yine geldin¹⁰⁰ bu mescide ey¹⁰¹ murdâr

69. Dedi kim¹⁰² 'Alî'yi çaldım yalnız¹⁰³
Bu yavuz işi ben¹⁰⁴ kıldım yalnız

70. Bu kez¹⁰⁵ işitdiler anıñ sözini
Tutuban¹⁰⁶ bağladılar hem özini

71. Depelediler¹⁰⁷ ol it ü habîsi
Ki yok itdiler ol murdâr necîsi

72. Girüben gördiler 'Alî'yi ey cân
Namâza turmuş anda şād u handân¹⁰⁸

73. Haberi yok idi yaradan ey yâr

⁹² Bu mısradada vezin aksamaktadır.

⁹³ N2: bu beyit yoktur

⁹⁴ N2: Ol ağulı kılıcı çün çıkardı

⁹⁵ N2: arqadan

⁹⁶ N2: Turuban kaçdı andan

⁹⁷ N2: Deli oluben hây hây çağırdı

⁹⁸ N2: uça

⁹⁹ N1: silik olduğundan okunamamaktadır.

¹⁰⁰ N2: geldüñ

¹⁰¹ Bu kelime vezni bozmaktadır.

¹⁰² N1: silik olduğundan okunamamaktadır.

¹⁰³ N2: yalnız

¹⁰⁴ N2: bu kelime yoktur.

¹⁰⁵ N1: silik olduğundan okunamamaktadır.

¹⁰⁶ N2: dutuben

¹⁰⁷ N1: silik olduğundan okunamamaktadır.

¹⁰⁸ N2: Namâz kıluben etdi tekrâr [...]

Namāzın çün tamām itdi [o] nām-dār¹⁰⁹

74. Hemān-dem kim selām virdi ve düşdi
Gelüben halkı anıñ üstine düşdi¹¹⁰

75. İletdiler evine pes perīşān
Üşüben kıldılar çok zār u efġān¹¹¹

76. Ḥasan`la Ḥüseyin hem geldi anda¹¹²
Görüben babalarımı o(l) hālde

77. Yürekleri yanuban ağladılar
Firāk ile cigeriñ¹¹³ taġladılar

78. Mübārek başlarımı açdılar hoş
Ve hem gözleri yaşın saçdılar hoş¹¹⁴

79. ‘Alī çünkim za‘īf oldı be-gāyet
Yoġ idi za‘fına anuñ nihāyet

80. Ḥaberi yoġdı ol merdāniñ ey yār
Namāza tırımış anda şād u ḥandān¹¹⁵

81. Bularınla esenleşdi ve döndi
Şehādet getirüben teslīm oldı¹¹⁶

82. Bular ağlaşdılar hep bay u yoġsul¹¹⁷
Ki zārı eyledi¹¹⁸ hep ḥoca vü kul

83. Bay [u] yoġsul ağladılar¹¹⁹ çok ey şāh¹²⁰
Didiler āhirü`l-ḥükmü hem lillāh

84. Cihāniñ ‘ādeti budur çok ey cān
Kimi kodı kimi kıoya [bu] devān¹²¹

¹⁰⁹ N2: bu beyit yoktur.

¹¹⁰ N1: bu beyit yoktur.

¹¹¹ N2: fiġān

¹¹² N2: Ḥasan Ḥüseyin geldiler anda

¹¹³ N1: cigerler

¹¹⁴ N1: bu beyit yoktur.

¹¹⁵ N1: bu beyit yoktur.

¹¹⁶ N2: teslīm etdi cān

¹¹⁷ N2: Bu kez ağladılar anda hep bay u yoġsul

¹¹⁸ N2: eylediler

¹¹⁹ Bu kelime vezni bozmaktadır.

¹²⁰ N2: Ol gün ağladılar çok anda ey şāh

¹²¹ N1: bu beyit yoktur.

85. Pes andan sonra *yudılar* ‘Alî’yi
O *Tağrı*¹²² arslanı gerçek velîyi
86. Kefenleyüp¹²³ namâzın kıldılar hoş
Vaşiiyetin yerine *ğodılar* hoş
87. *Ğağlı*up gitdiler eller tamâmı
Evinde *ğodılar* ol gün¹²⁴ imâmı
88. Hasan *Hüseyn oturup*¹²⁵ bekleğiler
Ğatında hem tilâvet eylediler
89. *Gice gördiler anda*¹²⁶ geldi bir er
Elinde hem *bile* bir *deve yider*¹²⁷
90. *Ğara çâr örtünüp geldi* ve *ğurđı*¹²⁸
Deveyi ‘Alî’ nün *ğatına sürđi*¹²⁹
91. Cenâzesin ‘Alî’ nün *çün getürđi*¹³⁰
Deveniğ üstüne *anı* yaturđı
92. *Deveyi kalduruban*¹³¹ yola girdi
Hasan *Hüseyn anı* çün bağığı görđi
93. *Düşüp yanına gitdiler* perîşân
İderlerđi demâdem âh u giryân¹³²
94. *Didiler* kimse itmedi bu işi
Babamız aluban gitđi bir¹³³ kişi¹³⁴
95. Ne *kişidür bunu varup* görelüm
*Babamız kande iletir şoralum*¹³⁵

¹²² N2: *Tağrı*’ nün arslanı

¹²³ N2: Kefene şarup

¹²⁴ N1: anda

¹²⁵ N1: geldiler

¹²⁶ N2: anı

¹²⁷ N2: Elinde bir deve hem yetip *ğurdılar*

¹²⁸ N2: örtünüben geldi urđı

¹²⁹ N1: bu mısra yoktur. İlk mısra sonraki beyitle birleştirelmıştır.

¹³⁰ N1: bu mısra yoktur.

¹³¹ N2: gönderüben

¹³² N2: bu beyit yoktur.

¹³³ Bu kelime vezni bozmaktadır.

¹³⁴ N2: bu beyit yoktur.

¹³⁵ N2: bu beyit yoktur.

[219a]

96. İlerü varuban şordılar aña
Didiler kim şoraruz anı [saña]¹³⁶

97. Babamız kande iltürsün bize di
Anıñ haqqı kim ‘älemler [yar...]¹³⁷

98. Ne kişisin hem aç yüziñ görelüm
İçimiz şüphelerin gidere[lüm]¹³⁸

99. Yüzinden niķābın kaldırdı güldi
Çü gördiler ataları ve kendi¹³⁹

100. İşāret etdi olara o sultān
Bular döndiler andan şād u ḥandān¹⁴⁰

101. Sevinüben didiler ḥamdu’lillāh
Ne ‘izzet kıldı babamıza Allāh¹⁴¹

102. Bu cümle işleri iden babamuz
Babamızı alup giden babamuz¹⁴²

103. Ne ulu rütbe el-ḥamdu’lillāh
Babama rüzī kıldı anı Allāh¹⁴³

104. Velikin ba’zı yerlerde denildi
Ki cāmi‘ avlusunda defn olundu¹⁴⁴

[219b]

SONUÇ

Bu çalışmayla fazla bilinmeyen bir edebî tür olan vefât-nâmelere dikkat çekilmiş ve Hz. Ali hakkında yine literatüre geçmemiş bir vefât-nâmenin tanıtımı yapılmıştır. Vefât-nâmeler de diğer dinî-tasavvufî konuları ihtiva eden türler gibi edebî değer olarak zayıftır. Mersiyyelerin bir nevi alt kolu da sayılabilecek

¹³⁶ N2: bu beyit yoktur.

¹³⁷ N2: bu beyit yoktur.

¹³⁸ N2: bu beyit yoktur.

¹³⁹ N2: bu beyit yoktur.

¹⁴⁰ N2: bu beyit yoktur.

¹⁴¹ N2: bu beyit yoktur.

¹⁴² N2: bu beyit yoktur.

¹⁴³ N2: bu beyit yoktur.

¹⁴⁴ N2: bu beyit yoktur.

bu tür eserlerde yalnızca duyulan acı yani duygu ön planda değildir. Vefât-nâmelerin en çok dinî büyükler için yazıldığı müşahede edilmiştir.

Hız. Ali'nin vefâtını anlatan bu eserde menkıbevî unsurlar ağırlıktadır. Hız. Ali'nin vefatıyla ilgili tarihî kaynaklarda birçok rivayet bulunmaktadır. Burada da bunlardan sadece bir tanesi ele alınmış olup Taberî Tarihindeki nakledilen bilgilere yakındır. Yine de müellif bir tarihçi gibi anlatmamış içerisinde menkıbevî unsurları hatta bir aşk motifini de eklemiştir. İbn Mülcem'in Hız. Ali'yi şehit etmesi burada çok farklı bir sebebe bağlanmış olup incelediğimiz kaynaklarda hikâyenin bir benzerine rastlanılmamıştır. Görülüyor ki Hız. Ali, doğumundan vefatına kadar hayatının her dönemi ile edebiyatımızda önemli bir konuma sahiptir. Bu tür metinlerin neşri ile onun menkıbevî hayatı, halk nezdindeki yeri daha iyi anlaşılacaktır.

KAYNAKÇA

CEYHAN, Âdem (2013). "Hız. Ali Cenk-nâmelerinin Tesirleri ve Yeniden Yazılmaları Meselesi", *Âşık Paşa ve Anadolu'da Türk Yazı Dilinin Oluşumu Sempozyumu 1-2 Kasım, Bildiri Kitabı*, (Haz: Mehmet Fatih Köksal), s.115-154

FIĞLALI, Ethem Ruhi (1989) "Ali", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 2, s. 375-378

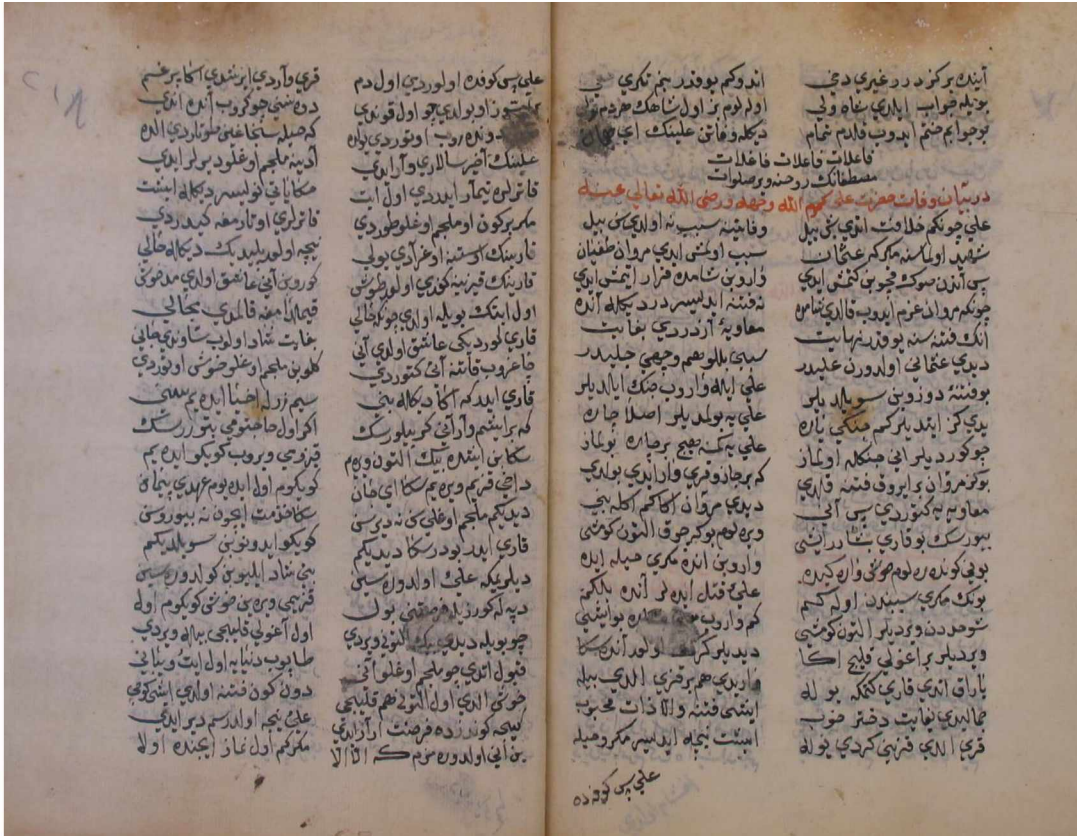
FIĞLALI, Ethem Ruhi (1999) "İbn Mülcem", *Diyanet İslam Ansiklopedisi*, Cilt: 20, s. 220

KAYAOKAY, İlyas (2021). *Yeni Bir Nüsha Işığında Eski Anadolu Türkçesi Devri Manzum Hız. Ali Cenk-nâmeleri: Beypazarılı Ma'âzoğlu Hasan, Nakıboğlu Taceddin, Şeyyâd İsâ (İnceleme Edisyon Kritik Tıpkıbasım)*, İstanbul: DBY Yayınları.

KONCU, Hanife (2001). "Edebiyat-Tarih Bağlamında Bir Mesnevi: Dâstân-ı Vefât-ı İbrâhîm", *Türk Kültürü İncelemeleri Dergisi*, Yıl: 2, Sayı: 4, s. 305-329

KÖKTEKİN, Kazım (2001). "Kırşehirli İsa'nın Dâstân-ı İbrâhîm'i ve Dili", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi*, Sayı: 16, s. 13-26

Koyunoğlu Nüshası Tıpkıbasım

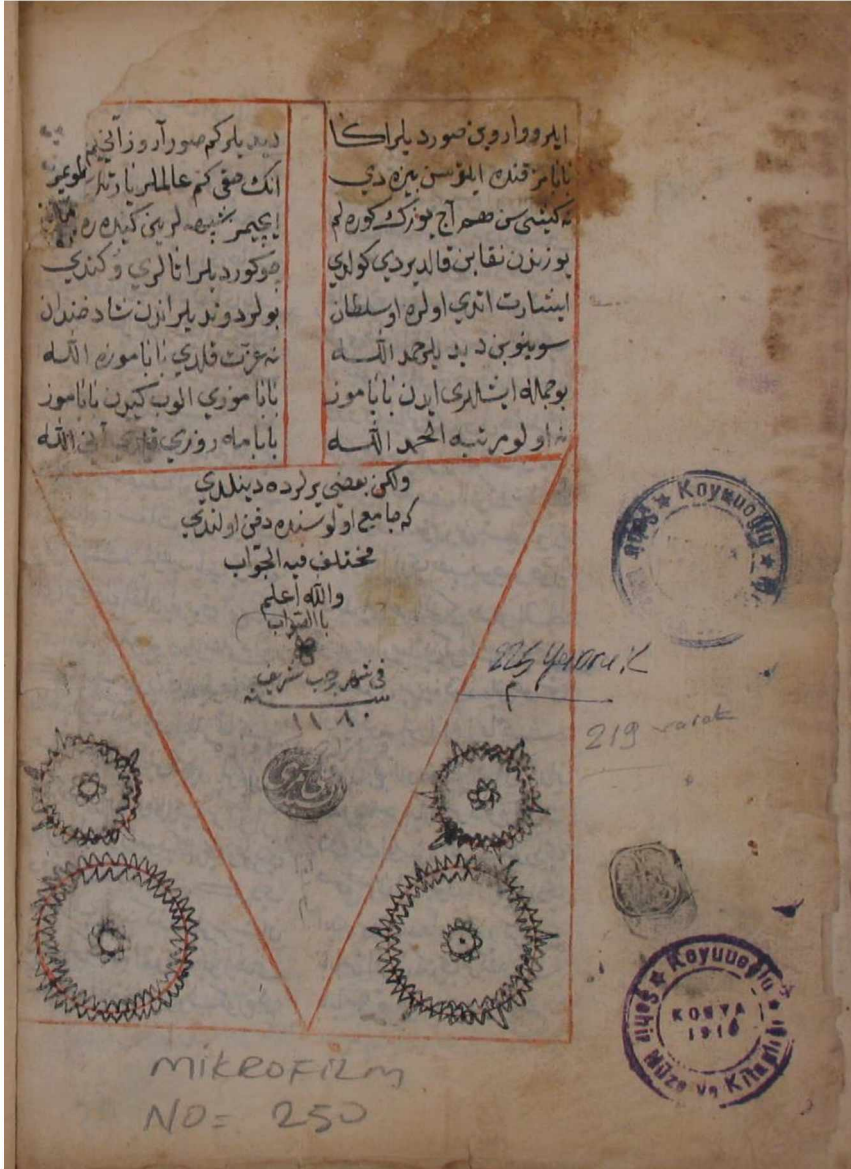
[218a]

[217b]

[219a]

[218b]

[219b]